

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, SKRU

ISSN 2697-5505 (Print)

ISSN 2697-5491 (Online)

บทความวิจัย

ความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ : กรณีศึกษานักศึกษา
มหาวิทยาลัยสกลนครอินทร์ วิทยาเขตต่ง

อาชนอกริม ดนเนตัง, สร้อยสุตา กีฬาพล, พอมพลอย ศศิรัตน์, ปณิดา ช่วยแก่น
สุติมา กำพล, นุสริน วัฒนาเจริญ และเทพยุตา เพ็ญคง 1

พลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

การิมะห์ และหิม 31

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

อะพัชต์ดิน เจมู และวรศักดิ์ ชูกำเนิด 65

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประทุมศึกษาสงขลา เขต 3

ธรรมากรณ์ ณรงค์กุล และศุภรัตน์ ภูวธีรวัฒน์ 90

บทความวิชาการ

นักศึกษารูกับการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต

อชญา พลอยโสภณ 115

ร่างเวียนครกฉบับใหม่

ไกรวิทย์ สุขวน 131

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, SKRU

ISSN 2697-5505 (Print)

ISSN 2697-5491 (Online)

บทความวิจัย

ความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ : กรณีศึกษานักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

อาชนัดดา อังนันท, สร้อยสุดา ทิมาพล, พอบพลอย ศศิรัตน์, ปณิดา ช่วยแก่น
สุติมา กำพล, นุสริน ทวีตเจริญ และเทพยุตา เพ็ญคง 1

พลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

การินทร์ และทีม 31

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

อะห์มัดดิน อะมะ และวรลักษณ์ ชูกำเนิด 65

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสงขลา เขต 3

ธีธาดากรณ์ ณรงค์กุล และศุภติพงศ์ ภูวธีรอรานนท์ 90

บทความวิชาการ

นักศึกษาครูกับการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต

อัญญา พลอยโสภณ 115

ร่างเวียนครกฉบับใหม่

ไกรวิทย์ สุนัน 131

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Journal of Humanities and Social Sciences, SKRU

วัตถุประสงค์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นวารสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยอีกทั้งเป็นสื่อกลาง แห่งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายใน มหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัย คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการแก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้จัดทำวารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาขึ้นเพื่อเป็นช่องทางในการ ประชาสัมพันธ์ผลงานวิชาการ อีกทั้งเป็นสื่อกลางแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายใน และระหว่างมหาวิทยาลัย แก่คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา องค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อไป วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเปิดรับบทความที่ครอบคลุม เนื้อหาทางด้านสาขาวิชา ดังนี้

- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- ศิลปกรรมศาสตร์
- วิทยาการจัดการ
- ครุศาสตร์

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน แบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (double-blind review)

ประเภทของบทความ

บทความวิจัย (research article) และบทความวิชาการ (original article)

ภาษาที่รับตีพิมพ์

ภาษาไทย

วาระการจัดพิมพ์

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ตีพิมพ์ เป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การติดต่อ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ 4 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ : 0 7426 0262

แฟกซ์ : 0 7426 0263

อีเมล : re.husoskru@gmail.com

เว็บไซต์ : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/husoskru>

ประกาศลิขสิทธิ์

1. ลิขสิทธิ์ของบทความเป็นของผู้เขียนและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. ข้อมูลและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยหรือรับผิดชอบต่อข้อมูลและความคิดเห็นเหล่านั้น
3. ผู้เขียนจะยินยอมให้บทความของตน ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ ทั้งฉบับพิมพ์และฉบับออนไลน์ ได้รับการนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการภายใต้ขอบเขตของกฤตสิทธิ์

กองบรรณาธิการ

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการบริหารและพัฒนา

หน่วยงาน

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิต

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและงบประมาณ

รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาและคุณลักษณะ

บัณฑิต

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาถนเรศ อากาศสุวรรณ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.รัชพงษ์ ชัชวาลย์

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.มูจลินทร์ ผลกล้า

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการภายใน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ จุลสุวรรณ

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยวุธ โกศล

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรุณา แดงสุวรรณ

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายแผน ประกันคุณภาพศึกษา

และการจัดการความรู้ คณะครุศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอริ ยี่หะมะ

อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ ทองสามสี

อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.ครองชัย	หัตถา
มหาวิทยาลัยทักษิณ	
ศาสตราจารย์อำนวยการ	ยศโยธา
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	
ศาสตราจารย์กรกฎ	ทองชะโชค
มหาวิทยาลัยทักษิณ	
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา	เคนาภูมิ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
รองศาสตราจารย์ ดร.ประมาณ	เทพสงเคราะห์
วิทยาลัยนานาชาติดิษยะคริน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	
รองศาสตราจารย์ทรงศนี	ศิริศรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	
รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล	สุขบท
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
รองศาสตราจารย์ ดร.นิสากร	จารุมณี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
รองศาสตราจารย์จุฑิ	วัฒนสิน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณน	ไทรจันทร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพร

ทองชะไชลค์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงเล็ก

วรกุล

ข้าราชการบำนาญ

ฝ่ายจัดการ ประสานงานและเลขานุการกองบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.รัชพงษ์

ซ์ชาลย์

นางฐาณ

ชูจร

นางสาวอังสนา

แซ่ฮอ

นางกิตติยวรรณ

ขวัญคง

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

อาจารย์ ดร.อุรรัตน์

ปานรอด

นางสาววรรณ

สุไใส

นางสาวณรัตน์จุฑา

ไชยสวัสดิ์

นางสาวปิยกุล

บุญญาศรีรัตน์

ว่าที่ร้อยตรีหญิงสร้อยสุตา

ไชยเหล็ก

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

อาจารย์ ดร.มูจลินทร์

ผลกล้า

นายนิฟาเดล

นิเลาะ

นางสาวอังสนา

แซ่ฮอ

นางกิตติยวรรณ

ขวัญคง

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ฉบับนี้ เป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (ฉบับเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2564) บทความประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งในรูปแบบบทความวิจัย และบทความวิชาการ ทั้งหมด 6 เรื่อง อันประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 4 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง ได้แก่ 1) เรื่อง ความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ : กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง 2) เรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกโซเชียลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี 4) เรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 5) เรื่อง นักศึกษาครูกับการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต และ 6) เรื่อง รวบรวมเวียนครบฉบับใหม่

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตระหนักถึงหน้าที่อันสำคัญในการคัดสรรบทความที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทั้งผู้เขียนบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกลั่นกรองบทความและผู้อ่าน

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อาจารย์ ดร.รัชพงษ์ ชัชวาลย์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

ความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ :
กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
DEMANDING RIGHTS OF GENDER DIVERSITY GROUP:
A CASE STUDY OF STUDENTS OF PRINCE OF SONGKHLA
UNIVERSITY IN TRANG CAMPUS

ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง, สร้อยสุดา ทีฆาพล, ผอบพลอย ศศิรัศม์,
ปณิดา ช่วยแพทย์, สุติมา กำพล, บุสริน หมดเจริญ
และเทพยุดา เปื้อคง 1

ผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกัน
การรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
EFFECTS OF EXPERIENTIAL LEARNING ACTIVITIES ON
PREVENTIVE CYBER BULLYING OF MATHAYOMSUKSA 1
STUDENTS

กาวีมะห์ และหีม 31

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย (ต่อ)

หน้า

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

INNOVATIVE LEADERSHIP OF PATTANI VOCATIONAL
SCHOOL ADMINISTRATORS

ฮะฟีซุดดีน เจะมุ และวรลักษณ์ ชูกำเนิด 65

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL IN
SONGKHLA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 3

รัชดาภรณ์ ณรงค์กุล และศรุตติพงศ์ ภูวัชรวรานนท์ 90

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

หน้า

นักศึกษาครูกับการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต

STUDENT TEACHERS AND THE DEVELOPMENT OF
A GROWTH MINDSET

อัษฎา พลอยโสภณ 115

ร่างเวียนครกฉบับใหม่

NEW VERSION OF RAMWONG WIAN KROK

ไกรวิทย์ สุขวิน 131

ความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ :
กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
DEMANDING RIGHTS OF GENDER DIVERSITY GROUP:
A CASE STUDY OF STUDENTS OF PRINCE OF SONGKHLA
UNIVERSITY IN TRANG CAMPUS

ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง¹, สร้อยสุตา ทีชาพล², ผอปปลอย ศศิรัศมี³,
ปณิดา ช่วยแท่น⁴, สุตินา กำพล⁵, บุสริน หมดเจริญ⁶ และเทพยดา ฝื่อคง^{7*}
Hasanakrim Dongnadeng¹, Sroisuda Theekhapon²,
Phaopploy Sasirat³, Panida Chuaytaen⁴, Sutima Kamphon⁵,
Busarin Madcharoen⁶ and Thepyuda Fuakong^{7*}

Received Date: April 8, 2021

Revised Date: April 16, 2021

Accepted Date: November 22, 2021

¹ อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

^{2 - 6} นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

⁷ อาจารย์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

* Corresponding author, E-mail: thepyuda.f@psu.ac.th

บทคัดย่อ

กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศดำเนินชีวิตอยู่บนความเหลื่อมล้ำทั้งทางกฎหมายและสิทธิความเท่าเทียม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก 8 กลุ่ม ผู้มีความหลากหลายทางเพศที่คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างชัดเจน จำนวน 21 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ต้องการความเป็นอิสระส่วนตัวอยู่ในสังคมโดยไม่ถูกตีตรา การได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทุกรูปแบบ และต้องการได้รับความเท่าเทียมทางเพศด้านสุขภาวะทางเพศ ต้องการได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน และต้องการได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา ด้านการดำเนินชีวิตรวมเป็นครอบครัว ต้องการสมรสและจดทะเบียนสมรสได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ต้องการใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคม และต้องการมีบุตรถูกต้องตามกฎหมาย งานวิจัยนี้เสนอแนะให้สื่อสารสร้างความเข้าใจประเด็นความหลากหลายทางเพศไปสู่สังคมให้ตระหนักและลดการล่วงละเมิดทุกรูปแบบ ควรเตรียมพร้อมบุคลากรผู้ให้บริการสุขภาพสามารถรับมือและบริการแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างไม่มีอคติ และผลักดันกฎหมายให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับการปฏิบัติตามอัตลักษณ์อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : ความต้องการ, สิทธิ, ความหลากหลายทางเพศ

Abstract

Today, gender diversity group is often observed to lead a life on inequality in terms of legality and rights. This study aimed to explore the need for rights among the gender diversity community in Prince of Songkhla University, Trang Campus. It was developed as qualitative research. Eight sample groups with a total number of 21 participants were selected by purposive sampling technique to be interviewed based on the application of an in-depth interview method. As for the findings, this study illustrates the following key consideration. In line with the freedom and gender equality principle, the group requires the protection of privacy from any social labeling, security from any harassment, and the observance of gender equality. When it comes to sexual hygiene, fair treatment and sex education must be promoted. In terms of family establishment, the group demands legalization of their marriage and child possession while normal lifestyle and acceptance are observed by both related families and society. This study implies recommendations; public awareness of gender diversity should be promoted, any types of harassment should be reduced, the right and unbiased personnel for medical service should be deployed to serve the group, and certain legalities for the gender diversity group should be enforced in accordance with proper identity.

Keywords: Demand, Right, Gender Diversity

1. บทนำ

กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นกลุ่มเพศที่มีความพอใจหรือมีรสนิยมทางเพศและมีวิถีทางเพศที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไปในสังคม โดยในปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ประกอบด้วย 1) ผู้หญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกัน (Lesbian) 2) ผู้ชายที่ชอบผู้ชาย (Gay) 3) คนที่ ชอบทั้งผู้ชายและผู้หญิง (Bisexual) 4) บุคคลข้ามเพศ (Transgender) และหมายถึง 5) กลุ่มคนที่ไม่ได้มีเพศตามชนบสังคมทั่วไปหรือนอกเหนือไปจากที่กล่าวมาโดยไม่จำกัดกรอบ (Queer) (พิมพ์ชนก เชื้อพิลา, 2561) ปัจจุบันแม้ว่าสังคมไทยจะมีการยอมรับกลุ่มของผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้นจากอดีตแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศก็ยังดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นของความเหลื่อมล้ำ ทั้งในแง่ของการเข้าถึงกฎหมายและสิทธิความเสมอภาคต่าง ๆ (เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจิรนนเดชา, 2562; สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2550)

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ มิได้จำกัดแต่เพียงในสังคมวงกว้างเท่านั้น ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นแหล่งวิชาการเป็นที่รวมของปัญญาชน กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศยังคงประสบปัญหาด้านสิทธิและความเท่าเทียมกันทางเพศ ดังปรากฏข่าวสารเกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิในการแต่งกายตามเพศสภาพอยู่อย่างต่อเนื่อง (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และพจนา อาภาณัฐรักษ์, 2562; มติชนออนไลน์, 2562) รวมถึงการเรียกร้องขอใช้รูปถ่ายที่ตรงกับเพศสภาพในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย (Voice Online, 2560) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศจำนวนหนึ่ง แม้มหาวิทยาลัยจะมีประกาศแนวปฏิบัติที่อนุญาตให้นักศึกษากลุ่มผู้มีความหลากหลายสามารถแต่งกายได้ตามเพศสภาพตามประกาศมหาวิทยาลัย เรื่องแนวปฏิบัติการแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพหรือสภาวะหรือ อัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด พ.ศ. 2564 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2564) และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในส่วนกลางที่วิทยาเขตหาดใหญ่มีแนวทางในการจัดให้มีห้องน้ำสำหรับเพศที่ 3 เตรียมพร้อมการรองรับกลุ่มนักศึกษาเพศ ที่สามแล้ว (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ยังขาดบรรยากาศที่สนับสนุนความเป็นอยู่และการสร้างคุณค่า แก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งในแง่ของสิ่งอำนวยความสะดวก พื้นฐาน เช่น ห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้มีความหลากหลายทางเพศ การบริการ ให้คำปรึกษาและบริการสุขภาพในประเด็นที่ครอบคลุมกลุ่มนักศึกษาเพศ ทางเลือก การสนับสนุนให้บุคลากรและนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจถึง อัตลักษณ์ทางเพศและการแสดงออกต่อกลุ่มเพศทางเลือกอย่างเหมาะสม รวมถึงการส่งเสริมให้มีชมรมของกลุ่มเพศทางเลือก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า กลุ่มนักศึกษาผู้มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง มีความต้องการด้านสิทธิอย่างไรบ้าง โดยผลจากการวิจัยจะ เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจและสามารถตอบสนองถึงความต้องการสิทธิด้าน ต่าง ๆ ของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มนักศึกษาผู้มีความหลากหลายทางเพศในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถประมวลแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

ความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
1. สิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ	ความเป็นอิสระ ส่วนตัว เป็นตัวของตัวเองและมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ปราศจากการกีดกันแบ่งแยกในทุกรูปแบบ มีสิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการล่วงละเมิดไม่ว่าจะเป็นการบังคับข่มขู่ทางเพศ การแสวงหา	“คำประกาศสิทธิทางเพศ: ปฏิญญาสากลว่าเล่นเชื่อว่าด้วยเรื่องสิทธิทางเพศ”, 2557; เท็ดเกียรติกฤษ์ แสงมณี จีรนนเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ , 2563;

ความต้องการสิทธิ ของผู้มีความ หลากหลายทางเพศ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
	ผลประโยชน์ การล่วงเกินทางเพศและการทารุณกรรมในทุกรูปแบบ รวมทั้งมีสิทธิที่จะได้รับความเท่าเทียมทางเพศ ไม่ว่าจะมีความเชื่อชาติ ศาสนา ชนชั้น หรือมีรสนิยมทางเพศแบบใดก็ตาม	พิวัฒน์ ผดุงชอบ; มาตาลักษณ์ เสริมธากุล, 2563; สำนั ก ง า น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558
2. สิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ	มีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียม ความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการเข้ารับบริการและดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมทั่วถึงมีประสิทธิภาพ ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษากว้างขวาง เพื่อช่วยให้การตัดสินใจในการดำเนินชีวิต	ประสิทธิ์ วัฒนาภา, 2561; พลเดช ปิ่นประทีป, 2562

ความต้องการสิทธิ ของผู้มีความ หลากหลายทางเพศ	คำอธิบาย	แหล่งที่มา
3. สิทธิด้านการ ดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นครอบครัว	สามารถตัดสินใจได้โดย อิสระในการแต่งงาน การจด ทะเบียนสมรส หย่าร้าง รวมทั้งการมีบุตร ไม่ว่าจะ เป็นบุตรบุญธรรมหรือบุตร ที่มาจากเทคโนโลยีช่วยการ เจริญพันธุ์ โดยสามารถ ตัดสินใจและสามารถเลือก จำนวนบุตรได้ สามารถมี รูปแบบการใช้ชีวิตร่วมทาง ครอบครัวตามที่ตนเอง ประสงค์	(ธนัญญา กิริยะ, 2561; สิทธิ และ ความเสมอภาคทาง เพศ “คู่ชีวิต / คู่ สมรสอีกก้าวสำคัญ ของความเสมอภาค ทางเพศ”, 2563 ฉัตรชัย เอมราช, 2560; ชวินโรจน์ ธีรพัชรพร, 2560; ภาณุพ มีชำนาญ, 2555)

ที่มา : ผู้เขียนสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เหตุผลในการเลือกวิธีการวิจัย
เชิงคุณภาพ ดังที่นักวิชาการหลายคนกล่าวสอดคล้องกันว่าการวิจัย
เชิงคุณภาพช่วยให้นักวิจัยสามารถหาคำตอบให้กับคำถามการวิจัยได้อย่าง
ลึกซึ้ง (Mathie & Camozzi, 2005; Atieno, 2009; Patton, 1990)

โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่คัดเลือกด้วยวิธีการเจาะจงไปยังกลุ่มนักศึกษาผู้มีความหลากหลายทางเพศที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง จำนวน 21 คน ประกอบด้วย 1) Lesbian จำนวน 6 คน 2) Gay จำนวน 5 คน 3) Bisexual จำนวน 5 คน และ 4) Queer จำนวน 5 ทั้งนี้ไม่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่ม Transgender เนื่องจากไม่มีกลุ่มนักศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง (เทพยุดา เผื่อคง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 กุมภาพันธ์ 2564) เหตุผลที่ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเจาะจงเนื่องจากการเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้นักวิจัยได้คำตอบในประเด็นที่ต้องการหาคำตอบได้ในเชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีรายละเอียดที่สามารถแลกเปลี่ยนกับนักวิจัยได้อย่างเข้มข้น (Emmel, 2013) งานวิจัยนี้มุ่งเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนน้อย ดังที่ O' Leary (2014) ระบุว่าผู้วิจัยจะได้ข้อมูลในเชิงลึกจากการเก็บข้อมูลจำนวนน้อยมากกว่าการเก็บข้อมูลจำนวนมาก

ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มิรสนิยมทางเพศตามกลุ่มที่กำหนด เพราะบุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้ที่เข้าใจในตนเองและสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน
- 2) เป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะและสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้
- 3) เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง และ
- 4) เป็นผู้ที่มีความสนใจในการให้ข้อมูลกับผู้วิจัย เหตุผลที่เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้อามาเพื่อ

นำไปวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการด้านสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศได้อย่างชัดเจนตรงประเด็นมากที่สุด

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564 มีการขอความยินยอมในการสัมภาษณ์โดยผู้ให้ข้อมูลได้พิจารณาแบบพิกัดสิทธิ์และลงนามในใบพิกัดสิทธิ์ก่อนเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมั่นใจว่านักวิจัยจะดำเนินการตามกระบวนการจริยธรรมในมนุษย์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาร (Thematic Analysis) โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยประยุกต์จากนักวิชาการด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ (Creswell, 2014; Kumar, 1989; Silverman, 2013) ดังนี้ 1) การถอดเทปการสัมภาษณ์ โดยจัดทำเป็นรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักรายบุคคล 2) จัดทำรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก จำแนกตามประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์ โดยรวบรวมคำตอบของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนแสดงไว้ในที่เดียวกันเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป 3) อ่านรายละเอียดคำตอบของผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ประเด็นคำตอบหรือแก่นของคำตอบของผู้ให้ข้อมูลหลัก 4) ตีความและ สรุปผลการวิจัย

5. สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักครอบคลุมกลุ่ม Lesbian, Gay, Bisexual และ Queer โดยผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 สามารถสรุปผล

วิจัยครอบคลุม 3 ด้าน คือ ความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ รวมทั้งความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ผลการวิจัยพบความต้องการในด้านนี้ 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

ความเป็นอิสระส่วนตัว การได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ และการได้รับความเท่าเทียมทางเพศ มีรายละเอียดดังนี้

1) ความเป็นอิสระส่วนตัว โดยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการได้รับความเป็นอิสระส่วนตัว เป็นตัวของตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่ถูกตีตราหรือตัดสินคนด้วยเพศสภาพ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“อยากใช้ชีวิตอย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเองให้มากที่สุด
ปราศจากการกำหนดเพศค่ะ ไม่ Judges หรือตัดสินเราว่าเป็นเพศอะไรค่ะ”
(ผู้ให้ข้อมูล Q, สัมภาษณ์ 20 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนหนึ่งต้องการให้คนในสังคมปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อเรื่องเพศ เปิดกว้างมากยิ่งขึ้น ให้อิสระและให้เกียรติซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ในขณะที่มีผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มเพศหลากหลายในด้านการมีอิสระในการใช้ชีวิตนั้นดีอยู่แล้ว เพราะในยุคปัจจุบันคนในสังคมให้การยอมรับเพศหลากหลายมากขึ้น

2) การได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุก รูปแบบ โดยพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ต้องการได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ ทั้งทางกาย สายตาและวาจา ต้องการการให้เกียรติมองเป็นมนุษย์ทั่วไป ไม่ควรมีการล่วงละเมิดหรือรังแกไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“ส่วนตัวรู้สึกว่ามันไม่ค่อยปลอดภัยมากนัก แบบว่าบางที สายตาที่เขามองเราอะ มันไม่ได้มองด้วยสายตาที่มันดีมาก อยากให้เลิกมอง ด้วยสายตาแบบว่าคุกคาม เหมือนเป็นการล่วงละเมิดทางสายตาประมาณนี้” (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งต้องการได้รับการดูแลจาก กฎหมายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้มี ความหลากหลายรวมถึงทุก ๆ เพศ เพื่อรองรับหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด เกิดขึ้น ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“คิดว่าการถูกละเมิดทางเพศเนี่ย ไม่จำเป็นต้อง LGBTQ เท่านั้นนะ ก็คือชายหญิงหรือไม่ก็เพศสภาพอื่น ๆ ก็ไม่ควรที่จะถูกล่วงละเมิด ทางเพศ เพราะฉะนั้นแล้วอยากให้มีกฎหมายมารองรับที่เข้มแข็งกว่านี้” (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 21 กุมภาพันธ์ 2564)

เพิ่มเติมจากนี้มีบุคคลเพศหลากหลายส่วนหนึ่งที่มองว่าไม่มี ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิด เพราะมีกฎหมายมา ให้การคุ้มครองอยู่แล้วในเรื่องนี้ในฐานะมนุษย์หรือพลเมืองคนหนึ่งในสังคม

3) การได้รับความเท่าเทียมทางเพศ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ต้องการได้รับความเท่าเทียมทางเพศ โดยต้องการให้

มองกลุ่มคนหลากหลายทางเพศเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ไม่ได้เป็นสิ่งแปลก
ต้องการได้รับความเท่าเทียม เช่น สามารถทะเบียนสมรส การใช้คำนำหน้า
ชื่อตามเพศสภาพ เป็นต้น ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า

“ควรที่จะมีการยกระดับความเท่าเทียมหรือว่าความเสมอ
ภาคครับ คืออยากให้มันมีความเปลี่ยนแปลงแล้วก็มีการยกระดับให้มันขึ้นมา
สู่ความเสมอภาค ก็คือเท่าเทียมกันทั้งหมดครับในส่วนที่ชายหญิงมี แต่ LGBT
ยังขาด ไม่ว่าจะเป็นสิทธิทางการสมรสที่พึงจะมีการเปิดตัวกฎหมายขึ้นมาใหม่
อะไรทำนองนี้ครับ” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งต้องการให้มีการเปลี่ยน
ทัศนคติต่อเรื่องเพศ เช่น การมองว่าผู้ชายจะต้องเป็นช่างทำหน้า เป็น
หัวหน้าครอบครัว มีความแข็งแกร่งกว่าผู้หญิง โดยผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมองว่าไม่
ควรมีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าแต่ละเพศจะต้องเป็นแบบใด เนื่องจากคนเรา
สามารถมีเพศวิถีที่แตกต่างกันได้ ทุกคนควรมองในมุมมองใหม่ ๆ ดังตัวอย่าง
คำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ความเท่าเทียมทางเพศสำหรับเพศทางเลือกอะคะ ตอนนี้
ที่ต้องการก็คือ อยากให้ทุกคนเนี่ยปรับตัวมากกว่า เพราะสมัยแบบปู่ย่าตา
ยายสมัยโบราณอะคะ เหมือนว่าเขาจะยึดค้ำว่าเพศชายเป็นเหมือนช่างทำ
หน้า แต่คือปัจจุบันนี้อะคะทุก ๆ อย่างมันเปลี่ยนไปแล้ว อยากให้มองมุมมอง
ใหม่ ๆ บ้างอะคะ” (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2564)

เพิ่มเติมจากนี้ผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งที่ต้องการให้มี
กฎหมายหรือมีมาตรการมารองรับ โดยยกระดับข้อกฎหมายให้มีความเท่า
เทียมกันในทุก ๆ ด้าน

2. ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ ผลการวิจัยพบ ความต้องการสิทธิในด้านนี้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน และได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา รายละเอียดดังนี้

1) การรักษาพยาบาลอย่างเท่าเทียมกัน โดยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีศูนย์ หน่วยงาน คลินิกเฉพาะทาง หรือโรงพยาบาลรัฐที่เปิดให้บริการในการให้คำปรึกษา ตรวจโรค และรักษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อรับมือกับการรักษาพยาบาลของกลุ่มเพศหลากหลายให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ บุคลากรทางการแพทย์ควรใช้คำพูดที่สุภาพหรือการกระทำที่ไม่เกียรติกัน ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้ว่า

“ที่โรงพยาบาลนี่อะครับ แคร้ว! เราเป็นกลุ่ม LGBTQ เนี่ยครับ หมอก็จะถามเราเลยว่าเรามีเพศสัมพันธ์ทางด้านหลังหรือเปล่า ซึ่งตรงนี้เราเกิดคำถาม เฮ้ย! ถามทำไม คำถามนี้ไม่ควรจะมากลุ่ม LGBTQ อย่างพวกเรา ควรที่จะให้เกียรติมากกว่านี้ ซึ่งโรคติดต่อทางเพศอาจจะแบบหญิงรักหญิง อาจจะไปเกิดกับในกลุ่มผู้คนที่ทั่วไปก็ได้ ซึ่งตรงนี้อาจให้มีการคิดก่อนที่จะถามออกมาครับ” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

อีกทั้งมีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมองว่าในการรักษาสุขภาวะทางเพศไม่ได้มีปัญหาอะไรเพราะตอนนี้ก็มีสมาคมฟ้าสีรุ้งที่คอยให้บริการหรือดูแลเกี่ยวกับเรื่องสุขภาวะทางเพศของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นอย่างดี ดังตัวอย่างการให้สัมภาษณ์ดังนี้

“มันก็จะมีพวกสมาคมฟ้าสีรุ้งที่ในส่วนตัวที่รู้จักคือ เวลาแบบเพศที่สาม หรือว่ากระเทย เกย์ อะไรแบบนี้ มีเพศสัมพันธ์แบบไม่ได้ป้องกันก็สามารถไปเช็กได้ แล้วก็มีพวกถุงยางอนามัย เจลหล่อลื่น เพื่อให้บริการ

คิดว่าโอเคแล้วในยุคปัจจุบันที่มีคลินิกรองรับเพศที่สาม” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งต้องการให้สามารถหาข้ออุปสรรคในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่ายตามร้านค้าทั่วไป

2) การได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มองว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ควรได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา เนื่องจากเป็นเรื่องพื้นฐานที่ควรทราบและเป็นความรู้ที่ควรมีติดตัวไว้ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการป้องกัน วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง เพราะปัจจุบันเพศมีความหลากหลายมากขึ้น เมื่อมีความรู้ก็จะทำให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และอีกส่วนหนึ่งมองว่าการมีความรู้เรื่องเพศศึกษาไม่จำเป็นเจาะจงเพียงแค่ LGBTQ เท่านั้น เพศศึกษาควรมีการสอนตั้งแต่ในชั้นเรียน การอบรม หรือการณรงค์ เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ทุกคนควรรู้ไว้เพื่อป้องกันตัวเองหรือวางตัวให้ถูกต้อง ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลว่า

“ทุกเพศหรือว่าทุกคนนะค่ะ มีสิทธิรับรู้เรื่องเพศที่เท่าเทียมกันค่ะ เพราะว่านี่เป็นเรื่องพื้นฐานที่ทุกคนควรมีไว้ป้องกันตัวหรือวางตัวให้ถูกต้องค่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล Q, สัมภาษณ์ 10 กุมภาพันธ์ 2564)

3. ความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว

ผลการวิจัยพบความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสมรสและจดทะเบียนสมรสได้อย่างถูกกฎหมาย การใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติ และการมีบุตรถูกต้องตามกฎหมาย รายละเอียดดังนี้

1) การสมรสและจดทะเบียนสมรสได้อย่างถูกกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้กฎหมายเรื่อง การสมรสและการจดทะเบียนสมรสมีการปรับเปลี่ยนให้ก้าวทันตามยุคสมัยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความเท่าเทียมเหมือนเพศชายและหญิงทุกประการ เพื่อการมีหลักประกันในการใช้ชีวิตคู่ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“ก็คืออยากให้แบบกฎหมายมีการปรับเปลี่ยน เขาก็น่าจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันอะคะ ก็ต้องการให้มีการขับเคลื่อนกฎหมายเรื่องการจดทะเบียนสมรสให้สามารถทำได้ตามยุคตามสมัยมากขึ้นอะ” (ผู้ให้ข้อมูล B, สัมภาษณ์ 22 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนที่มองว่าปัจจุบันมีกฎหมายออกมาแล้วแต่ยังไม่ชัดเจนเพียงพอจึงต้องการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งมองว่าการแต่งงานเป็นเรื่องของคนสองคน กฎหมายไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญไปกว่าความรัก

2) การใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติ ได้รับการยอมรับจากคนในครอบครัวและสังคม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้คนในครอบครัวทั้งสองฝ่าย ตลอดจนคนในสังคมเข้าใจ ยอมรับและเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเรื่องเพศที่หลากหลาย และต้องการให้สามารถใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติแบบคนทั่วไปที่มีการสร้างครอบครัว มีบุตร ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ว่า

“ถ้าพูดถึงอนาคตข้างหน้า ตอนนี้ถ้าคิดก็คือคิดว่าเทคโนโลยีมันแบบก้าวไกลแล้วอะคะ ถ้าเหมือนกับว่าอยากมีครอบครัวจริง ๆ ก็คือตอนนี้ สำหรับตนเองก็คือทางครอบครัวรับได้แต่พอเหมือนกับอนาคต

ข้างหน้าเราก็ต้องมีลูกในการสืบทอดเชื้อสายอะไรแบบเนี้ยค่ะ ก็คิดไว้ในใจว่า
“อยากจะทำก็พ่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 3 มีนาคม 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลอีกคนกล่าวว่า

“โดยส่วนตัวก็อยากจะคบผู้หญิงไปอีกนาน ก็อยากแบบว่าใช้
ชีวิตที่แบบไม่ได้ให้สังคมมองว่าเราใช้ชีวิตกับทอมนะ สร้างครอบครัวกับ
ทอมอะไรอย่างเงี้ย ไม่ควรมองแบบนั้นแต่ให้มองว่ามันเป็นครอบครัว มันเป็น
ความรักมากกว่าที่จะมาดูลูกถูกเหยียดหยามกัน” (ผู้ให้ข้อมูล L, สัมภาษณ์ 22
กุมภาพันธ์ 2564)

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งประสงค์จะใช้ชีวิตคู่
กับเพศเดียวกันไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องการการมีบุตร

3) การมีบุตรได้อย่างถูกกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูล
ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการบัญญัติกฎหมายให้กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทาง
เพศสามารถรับเลี้ยงบุตรได้อย่างเท่าเทียมและถูกต้องในฐานะความเป็น
พลเมือง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่ผู้มีความ
หลากหลายทางเพศสามารถใช้ชีวิตครอบครัวอย่างปกติ ดังคำกล่าวจากผู้ให้
ข้อมูลดังนี้

“อยากให้มีการรับรองว่าบุคคลเพศที่สามารถมีลูกได้ค่ะ
ไม่ว่าจะรับมาเลี้ยงดูหรือว่าทำก็พ่ะ” (ผู้ให้ข้อมูล Q, สัมภาษณ์ 22
กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมองว่าการเลี้ยงบุตรบุญธรรม
เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายอยู่แล้ว เพียงแต่อาจเกิดผลกระทบต่อเด็กในอนาคต
เช่น ด้านการเงิน ด้านสภาพแวดล้อม ความพร้อมของแต่ละบุคคล อีกทั้งการ

มีบุตรของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเป็นเรื่องที่สังคมยอมรับได้ยาก จึงต้องการให้แก้ไขสิทธิความต้องการในการอุ้มบุญ โดยให้สิทธิแก่บุตรบุญธรรมหรือบุตรที่มาจากเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์อย่างเท่าเทียมและต้องการให้สังคมภายนอกให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้

“ตรงนี้เราอาจจะคิดต่างจากคนอื่นนิดหน่อย เราคิดว่าสังคมไทยตอนนี้การที่จะมีลูกแบบหญิงหญิง ชายชายอะไรแบบนี้ เราคิดว่ามันค่อนข้างที่จะลำบากอะ คือมันเหมือนกับว่าสังคมไทยตอนนี้ คือยังไม่นุ่ชยหรือสังคมเราก็จะมองแปลกแยกอยู่ดี เราารู้สึกว่าเราสงสารเด็กที่เรารับเขามาเลี้ยงอะ เพราะการดูแลของมนุษย์ในสังคมเราคิดว่ามันน่าจะแก้กันไม่หาย” (ผู้ให้ข้อมูล G, สัมภาษณ์ 23 กุมภาพันธ์ 2564)

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลหลักบางส่วนมองว่าต้องการให้มีการพัฒนาและมีการประชาสัมพันธ์ในรายละเอียดต่าง ๆ ในการรับเลี้ยงบุตรของเพศหลากหลายให้มากขึ้น เพื่อที่ทุกคนจะได้เข้าใจตรงกันและรับรู้ว่าการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม เพราะฉะนั้นแล้วการสมรสหรือจดทะเบียนสมรสจึงไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าความต้องการสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ ครอบคลุม 3 ด้านสำคัญ ประกอบด้วยความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ

และความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายในรายละเอียดดังนี้

6.1 ความต้องการสิทธิด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมทางเพศ

ผลการวิจัยที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการ *ความเป็นอิสระส่วนตัว* เป็นตัวของตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่ถูกตีตราหรือตัดสินคนด้วยเพศสภาพ ผลการวิจัยที่พบดังกล่าว อาจเป็นผลสืบเนื่องจากการที่สังคมไทยมีการตีตราบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังที่ สมถวิล เอี่ยมโก๋ และวิกรม บุญนุ่น (2564) กล่าวว่าปัญหาการตีตราบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นปัญหาหลักในสังคมไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุมาจากการขาดความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับอัตลักษณ์หรือลักษณะของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผลการวิจัยที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้มีความต้องการในการใช้ชีวิตอย่างอิสระโดยไม่ถูกตีตรา นั่นจึงเป็นข้อค้นพบที่ตอกย้ำว่าบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศต้องได้รับสิทธิความเป็นอิสระในการใช้ชีวิตและปลอดภัยจากการถูกตีตราจากคนในสังคม ทั้งนี้สมถวิล เอี่ยมโก๋ และวิกรม บุญนุ่น (2564) ได้เน้นย้ำว่าการไม่ตีตรา ต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศโดยการไม่ใช้คำพูดที่ส่อเสียด หรือการไม่ล้อเลียนกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศนับเป็นแนวทางขั้นต้นที่จะช่วยลดกระบวนการตีตราต่อกับกลุ่มดังกล่าวได้

ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับความปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดในทุกรูปแบบทั้งทางกาย สายตาและวาจา ต้องการการให้เกียรติมองเป็นมนุษย์ทั่วไป นั่น สอดรับกับงานวิจัยของชลัญญ์ นิลอรุณ, เนตรพิชญ์ พรหมบาง, รดา ปัญญาวัฒน์ และ กฤษณ์ัท แสนทวี (2563) ที่

พบว่าปัญหาการคุกคามด้วยวาจาต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยและยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมของพิวัฒน์ ผดุงชอบ และมาตาลักษณ์ เสรมธากุล (2563) ที่พบว่าการคุกคามด้วยวาจาเป็นการละเมิดต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศรูปแบบหนึ่งที่คนในสังคมส่วนใหญ่อาจมองว่าเป็นเรื่องปกติ แต่เป็นสิ่งที่อาจนำมาซึ่งการคุกคามต่อผู้มีความหลากหลายทางเพศในรูปแบบอื่นที่รุนแรงขึ้นได้ การหาแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมีความรู้สึกปลอดภัยจากการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบไม่เพียงแต่การละเมิดด้วยวาจาจึงเป็นประเด็นท้าทายที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับความเท่าเทียมทางเพศ โดยต้องการให้มองกลุ่มคนหลากหลายทางเพศเป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ไม่ได้เป็นสิ่งแปลก ต้องการได้รับความเท่าเทียม สอดรับการงานวิจัยของกัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, พระมหาอรุณ ปัญญารุโณ และสุพัตรา สันติรุ่งโรจน์ (2562) ที่พบว่า กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ต่อสู้เรียกร้องความเท่าเทียมและความเสมอภาคในเรื่องเพศมาอย่างยาวนาน ประสบกับปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคม โดยถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่ไม่ปกติเหมือนบุคคลทั่วไปในสังคม ส่งผลให้ขาดที่ยืนในสังคม จึงมีการรวมตัวกันเพื่อแสดงจุดยืนว่าพวกเขาไม่ได้เป็นอันตรายต่อสังคม เป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างทางความชอบทางเพศเท่านั้น ทั้งนี้ผลการวิจัยที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักของการวิจัยต้องการได้รับความเท่าเทียมกันทางเพศ ยังสอดคล้องกับปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนที่วางหลักไว้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม

แก่นมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ผิว เพศ และความแตกต่าง
ด้านอื่น ๆ โดยทุกคนมีสิทธิและอิสรภาพเท่าเทียมกัน (สำนักงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558)

6.2 ความต้องการสิทธิด้านสุขภาวะทางเพศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับการรักษาพยาบาลอย่าง
เท่าเทียมกัน โดยต้องการให้มีศูนย์ หน่วยงาน คลินิกเฉพาะทาง หรือ
โรงพยาบาลรัฐที่เปิดให้บริการในการให้คำปรึกษา ตรวจโรค และรักษากลุ่มผู้
มีความหลากหลายทางเพศให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องการให้
บุคลากรทางการแพทย์ใช้คำพูดที่สุภาพหรือการกระทำที่ไม่เกียรติกัน
โดยผู้ให้ข้อมูลได้ยกตัวอย่างกรณีที่พบเมื่อไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษา
ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่พบในงานวิจัยของ
กนกพร อริยา (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ
ชาวไทยในต่างประเทศ โดยพบว่า กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเคยถูก
ปฏิเสธการให้บริการด้านสาธารณสุข ผลการวิจัยที่พบดังกล่าวสะท้อนถึง
มุมมองเกี่ยวกับสิทธิด้านสุขภาวะโดยเฉพาะสุขภาวะทางเพศของกลุ่มผู้
มีความหลากหลายทางเพศว่ายังต้องการสิทธิไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศหรือ
ต่างประเทศ ต่างก็ต้องการได้รับสิทธิด้านนี้อย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามมี
งานวิจัยที่ดำเนินการโดย อติศร จันทรสุข และคณะ (2563) ที่ศึกษาเพื่อ
พัฒนาข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบและระบบสนับสนุนเพื่อส่งเสริมสุข
ภาวะของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกัน
กับงานวิจัยของกนกพร อริยา (2561) โดยอติศร จันทรสุข และคณะ
(2563) พบว่ากลุ่มผู้ให้บริการสุขภาพทางเพศให้แก่ผู้มีความหลากหลายทาง

เพศ ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ และมีท่าทีเชิงบวกต่อความหลากหลายทางเพศซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการให้บริการอย่างเคารพตัวตนของผู้รับบริการผู้มีความหลากหลายทางเพศ อาจกล่าวได้ว่าหากสถานบริการสุขภาพทุกแห่งสามารถจัดเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศจะเป็นส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมจากผู้ให้บริการด้านสุขภาพ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลต้องการได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษา เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ควรทราบและเป็นความรู้ที่ควรมีติดตัวไว้ทั้งในเรื่องวิธีการป้องกัน วิธีการมีเพศสัมพันธ์ที่ถูกต้อง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับอดิสร จันทรสุข และคณะ (2563) ที่เสนอแนะให้พัฒนาองค์ความรู้ บทเรียนหรือการเรียนรู้เรื่องเพศเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัชรวุฒิ ชือสัตย์ และพัชรินทร์ สิริสุนทร (2558) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศเพื่อป้องกันให้พ้นจากโรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการมีเพศสัมพันธ์ โดยพบว่ากลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยเฉพาะกลุ่มชายรักชายให้ความสำคัญกับสุขภาวะทางเพศ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศ รวมถึงการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงอยู่เป็นประจำ มีการจัดการความเครียด รวมถึงการดูแล้วยะเพศให้สะอาด อาจกล่าวได้ว่าความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสำคัญไม่จำกัดแต่เพียงเพศใดเพศหนึ่ง หรือเพศสภาพใดเท่านั้น แต่เป็น

สิ่งที่ทุกคนควรให้ความสำคัญและควรได้รับความรู้อย่างถูกต้องเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

ความต้องการสิทธิด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้การสมรสและจดทะเบียนสมรสดำเนินการได้อย่างถูกกฎหมาย โดยต้องการให้กฎหมายเรื่องการสมรสและการจดทะเบียนสมรสมีการปรับเปลี่ยนให้ก้าวหน้าตามยุคสมัย เพื่อให้มีหลักประกันในการใช้ชีวิตคู่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติศร จันทรสขุ และคณะ (2563) ที่ศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับการมีกฎหมายสมรสหรือการจัดทะเบียนสมรสของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นความสำคัญของการจัดการทรัพย์สิน รวมถึงสิทธิในการให้ความยินยอมในกรณีการรักษาพยาบาลแทนคู่ครองในกรณีฉุกเฉิน

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการสิทธิในการใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติ ต้องการให้คนในครอบครัวทั้งสองฝ่าย ตลอดจนคนในสังคมเข้าใจ ยอมรับและเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อเรื่องเพศที่หลากหลาย และต้องการให้สามารถใช้ชีวิตครอบครัวได้อย่างปกติแบบคนทั่วไปที่มีการสร้างครอบครัว มีบุตร ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจิรนนเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ (2563) ที่พบว่าในมุมมองของนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวทางสังคมในประเทศไทย ปัจจุบันสังคมไทยเปิดกว้างทางทัศนคติ และยอมรับตัวตนที่หลากหลายของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมากขึ้น อันจะเป็นโอกาสที่กลุ่มหลากหลายทางเพศควรมีสิทธิที่จะสร้างครอบครัว อันเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์

เพิ่มเติมจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีสิทธิในการมีบุตรถูกต้องตามกฎหมายได้อย่างเท่าเทียม ถูกต้องในฐานะความเป็นพลเมือง เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ผลการวิจัยนี้แม้ว่าจะเป็นการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามพวกเขามองถึงภาพในอนาคตหากพวกเขาเติบโตในสังคมพวกเขาต้องการมีสิทธิในการมีบุตรหรือดูแลรับเลี้ยงบุตรได้ถูกต้องตามกฎหมาย ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่ต้องการใช้ชีวิตได้อย่างปกติทั่วไป ความต้องการเป็นพ่อแม่ อย่างไรก็ตามในบริบทสังคมไทยยังคงมีปัญหาติดขัดในด้านกฎหมายที่ยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ดังที่ ญัฐชานันท์ กล้าหาญ (2562) เขียนสรุปประเด็นการเสวนาเกี่ยวกับสิทธิเพื่อการมีและรับรองบุตรของครอบครัวหลากหลายทางเพศ ว่าสิทธิการเลี้ยงดูบุตรของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นความเท่าเทียมที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย โดยกล่าวสรุปว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญสองส่วนคือ ส่วนของกฎหมายที่ไม่เปิดทางให้และปัญหาในส่วนของมุมมองของคนในสังคมที่ยังไม่เปิดกว้างในเรื่องการมีบุตรหรือการรับรองบุตรของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เป็นประเด็นท้าทายที่จะต้องมีการผลักดันให้กฎหมายเปิดทางและสังคมเกิดการยอมรับมากขึ้นในประเด็นดังกล่าว

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะต่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 ด้านการมีเสรีภาพและความเท่าเทียมกันทางเพศ ควรหาแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมีความรู้สึกปลอดภัยจากการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ โดยเน้นการสื่อสารสร้างความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศไปสู่สังคมเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และลดการล่วงละเมิดทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ

7.1.2 ด้านสุขภาวะทางเพศ ควรเตรียมพร้อมบุคลากรผู้ให้บริการสุขภาพแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเพื่อให้สามารถรับมือและให้บริการได้อย่างไม่มีอคติและบริการได้อย่างเหมาะสม เช่น การอบรมให้ความรู้ การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การให้บริการแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ระหว่างบุคลากรผู้ให้บริการด้วยกันเอง รวมถึงการจัดเสวนาวิชาการร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการสุขภาพและกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ เพื่อรับฟังประเด็นความต้องการหรือประเด็นควรระวังเมื่อให้บริการแก่กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ

7.1.3 ด้านการดำเนินชีวิตร่วมเป็นครอบครัว ควรผลักดันให้กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติเหมาะสมตามอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน

7.2 ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาความต้องการด้านสิทธิของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศแต่ละกลุ่มอย่างละเอียด

7.2.2 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศเพื่อการอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

8. เอกสารอ้างอิง

- กนกพร อริยา. (2561). *การศึกษาความต้องการพื้นฐานของผู้ชายข้ามเพศในประเทศไทย*. ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์, พระมหาอรุณ ปญญารุโณ และสุพัตรา สันติรุ่งโรจน์. (2562). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*. 6(8), 3760-3771.
- คำประกาศสิทธิทางเพศ: ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิทางเพศ. (2557). สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก <http://forsogi.org/?p=232&fbclid=IwAR2wyVvkz3GJodRT3ls7oMLuIR3z4eNjHyUjLcsXeo>.
- คู่ชีวิต / คู่สมรสอีกก้าวสำคัญของความเสมอภาคทางเพศ. (2563). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <https://www.law.tu.ac.th/summary-seminar-civil-partnership/>.
- ฉัตรชัย เอมราช. (2560). งานวิจัยทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้ชีวิตร่วมกันของบุคคลเพศหลากหลายในประเทศไทย. *ประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา นักคิด นิติศาสตร์ไทย*. 13(2), 120-144.

ชลัญญ์ นิลอรุณ, เนตรพิชญ์ พรหมบาง, รดา ปัญญาวัฒน์ และกฤษณ์ท์ แสนทวี.

(2563). แนวทางการสื่อสารในประเด็นการคุกคามทางเพศด้าน
วาทะต่อกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ. *วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 2(1), 44-62.

ณัฐชานันท์ กล้าหาญ. (2562). สิทธิการเลี้ยงดูบุตรของครอบครัว
หลากหลายทางเพศ...ความเท่าเทียมที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงใน
สังคมไทย. *The Standard*. สืบค้นจาก [https://thestandard.co/
lgbt-families-and-child-custody/](https://thestandard.co/lgbt-families-and-child-custody/)

เทิดเกียรติภณช์ แสงมณีจิรนนเดชา และรัตพงษ์ สอนสุภาพ.(2563).
ความเสมอภาคของกลุ่มหลากหลายทางเพศต่อการสมรสและ
รับรองบุตร : โอกาสและความท้าทายของสังคมไทย. *วารสาร
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*.
14(1), 62-70.

ประชาชาติธุรกิจ. (2564, 1 มิถุนายน). ม.อ. อนุญาต นศ. แต่งกายตามเพศ
สภาพ จัดทำห้องน้ำเพศที่ 3. *ประชาชาติธุรกิจออนไลน์*, สืบค้น
จาก <https://www.prachachat.net/education/news-681355>

ประสิทธิ์ วัฒนาภา. (2561). *สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลของ
ประชาชน*. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2564, จาก
[https://institute.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_
dl_link.php?nid=1491](https://institute.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1491)

พลเดช ปิ่นประทีป. (2562). *ความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุข*. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก <https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/2763>

พิมพ์ชนก เข้มพิลา. (2561). *LGBTQ คืออะไร สำคัญอย่างไร มหาวิทยาลัยต่างประเทศจัดการกับประเด็นนี้อย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2564, จาก <https://www.hotcourses.in.th/study-abroad-info/before-you-leave/what-is-lgbtq/>

พิวัฒน์ ผดุงชอบ และมาตาลักษณ์ เสรมะชากุล. (2563). เหตุเพิ่มโทษสำหรับการกระทำที่เกิดจากความเกลียดชังต่อบุคคลที่มีอัตลักษณ์ทางเพศแตกต่างจากเพศโดยกำเนิด. *วารสารรัชภาควัย*. 14(35), 234-245.

ภาณพ มีชำนานู. (2555). สภาพปัญหาความเสียเปรียบของคู่ความหลากหลายทางเพศอันเนื่องจากการไม่มีกฎหมายรับรองการสมรสในประเทศไทย. *วารสารนิติสังคมศาสตร์*. 6(1), 111-124.

มติชนออนไลน์. (2562, 20 กุมภาพันธ์). เปิดใจนิตินหญิงข้ามเพศ คณะครูศาสตร์ จุฬาฯ “ทุกคนควรมีสื่อที่แต่งกายตามเพศสภาพ”. *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/lifestyle/news_1356997

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2564). *ประกาศมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เรื่องแนวปฏิบัติการแต่งกายของนักศึกษาตามเพศสภาพหรือสภาวะหรืออัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด พ.ศ.2564*.

- วัชรวุฒิ ชื่อสัตย์ และพัชรินทร์ สิริสุนทร. (2558). สุขภาวะทางเพศและ
กิจกรรมทางเพศของนักศึกษาชายรักชาย. *วารสารศิลปศาสตร์*.
15(1), 149-164.
- สมถวิล เอี่ยมโก้ และวิกรม บุญนุ่น. (2564). การตีตราและการกดทับ
LGBTQ ในสังคมไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*.
12(1), 384-398.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน และ พจนา อาภาณูรักษ์. (2562, 3
ธันวาคม). LGBT+กับเสรีภาพการแต่งกายในรั้วมหาวิทยาลัย.
มติชนออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1776929
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2550). *สิทธิมนุษยชนกับความเท่าเทียมทางเพศ*. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก
https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=9623&fbclid
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2558). *เพศที่สามกับสิทธิมนุษยชน*. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.nhrc.or.th/News/Humanrights-News>
- อดิสร จันทรสุข และคณะ. (2563). รายงานการศึกษารูปแบบการสนับสนุน
LGBTI+ และ 4P โครงการพัฒนาข้อเสนอแนะต่อการพัฒนารูปแบบ
และระบบการสนับสนุนสมาชิกครอบครัว เพื่อน คู่ชีวิต และผู้ให้บริการ
สุขภาพเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของประชากรกลุ่มความหลากหลายทางเพศ.
สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564, จาก <https://lsted.tu.ac.th/uploads/lsted/pdf/research/%20LGBT4P.pdf>

Atieno, O. P. (2009). An analysis of the strengths and limitation of qualitative and quantitative research paradigms. *Problems of Education in the 21st Century*. 13, 13-18.

Creswell, J. W. (2014). *Research design qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Kurmar, K. (1989). *Conducting key informant interviews in developing countries*. Retrieved February 15, 2021, from <http://ithesis-ir.su.ac.th>. (2020, 3 February).

Mathie, A., & Camozzi, A. (2005). *Qualitative research for tobacco control: A how-to introductory manual for researchers and development practitioners*. Retrieved February 15, 2021, from https://prd-idrc.azureedge.net/sites/default/files/open_ebooks/074-8/

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Beverly Hills, CA: Sage.

Silverman, D. (2013). *Doing qualitative research*. (4th ed.). London: Sage.

Voice Online. (2560, 29 มิถุนายน). ทำไมนักศึกษา LGBT ขอใช้รูปถ่ายตามเพศสภาพ?. *Voice Online*. สืบค้นจาก <https://www.voicetv.co.th/read/503002>

ผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกัน
การรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1
EFFECTS OF EXPERIENTIAL LEARNING ACTIVITIES ON
PREVENTIVE CYBER BULLYING OF MATHAYOMSUKSA 1
STUDENTS

การีมะห์ และหีม^{1*}

Kareemah Laeheem^{1*}

Received Date: July 9, 2021

Revised Date: August 17, 2021

Accepted Date: November 22, 2021

¹ โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

* Corresponding author, E-mail: lkareemah@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ และ 2. ประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรม แบบทดสอบวัดความรู้การรังแกบนโลกไซเบอร์ แบบประเมินการรังแกบนโลกไซเบอร์ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมมี 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นจัดประสบการณ์ ชั้นสะท้อนความคิด ชั้นสรุปความคิดรวบยอด และชั้นประยุกต์ใช้ความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการทดสอบทีแบบไม่อิสระ

ผลวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้และรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลกไซเบอร์ หลังร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์และมีพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ หลังร่วมกิจกรรมต่ำกว่าก่อนร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรม, การรังแกบนโลกไซเบอร์, กิจกรรมการเรียนรู้, กิจกรรมเน้นประสบการณ์

Abstract

The purposes of this quasi-experimental research were to:

1. study the effects of experiential learning activities on preventive cyber bullying; and
2. assess the satisfaction toward experiential learning activities on preventive cyber bullying.

The samples were 45 Mathayomsuksa 1/2 students in second semester of the academic year 2021, at Thesabal 1 School (Engseangsamakkee). Research instruments consisted of the lesson plans, a cyber bullying - test, a cyber bullying assessment form, and a student's satisfaction questionnaire for learning activities. There were 5 steps in learning activities: introduction stage, experience stage, reflective thinking stage, concepts summarizing stage, and knowledge application stage. The data were analyzed by using means, standard deviation, and a dependent t-test.

The results were as follows:

1. Students' perception of the negative effects of cyber bullying after participating in the activity were statistically significantly higher than before participating in the activity at .05 level. Students had a positive attitude towards cyber bullying and cyber bullying behavior after participating in the activity were statistically significantly lower than before participating in the activity at .05 level
2. Students' satisfaction towards experiential learning activities was at a high level.

Keywords: a activity management, cyber bullying, learning activities, experiential activities

1. บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันส่งผลให้วิถีชีวิตของมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องและพึ่งพาเทคโนโลยีต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ที่สามารถสื่อสารที่ไร้ขีดจำกัดผ่านอุปกรณ์การสื่อสาร จนนำไปสู่รูปแบบการรณรงค์บนโลกไซเบอร์ที่มีการใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย รวมถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์ภายใต้ระบบอินเทอร์เน็ตด้วย โปรแกรมประยุกต์ ซึ่งจากผลการวิจัยที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงผลกระทบต่อนักตกเป็นเหยื่อจากการรณรงค์บนโลกไซเบอร์ว่ามีผลที่รุนแรงเป็นอย่างมาก เนื่องจากการรณรงค์บนโลกไซเบอร์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา อีกทั้งสามารถแพร่กระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นสาเหตุสำคัญนำไปสู่ปัญหาสังคมตามมามากมาย (ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธัญยากร ตุดเกื้อ, 2560) ดังนั้นการรณรงค์บนโลกไซเบอร์จึงเป็นมิติหนึ่งที่ชีวิตได้สัมผัสพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนอย่างรุนแรงซึ่งถือเป็นภัยเงียบที่กำลังคุกคามเยาวชนไทยในยุคปัจจุบัน โดยเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย การใช้สารเสพติด และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสภาพความเจ็บปวดทางด้านจิตใจจนเป็นความวิตกกังวลในการดำเนินชีวิตประจำวัน (ธัญยากร ตุดเกื้อ และมาลี สบายยิ่ง, 2560)

การรณรงค์บนโลกไซเบอร์ส่งผลกระทบต่อกลุ่มนักเรียนที่มีสติการใช้อินเทอร์เน็ตมากเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งนักเรียนอาจขาดการกลั่นกรองในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเฉพาะเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กลายเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกที่จะรณรงค์จนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาโดยผ่านเครื่องมือสื่อสาร

ประเภทคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือที่ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งเรียกว่า “การรังแกบนโลกไซเบอร์” (Tudkuea & Laeheem, 2014) การรังแกบนโลกไซเบอร์แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ การนินทาหรือด่าทอผู้อื่น การหมิ่นประมาทผู้อื่น การแอบอ้างชื่อผู้อื่นในต่างลบบ การนำความลับผู้อื่นไปเปิดเผย และการลบบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่ม โดยกระทำผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและทุกคนสามารถร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในขณะที่ผู้ถูกกระทำไม่สามารถตอบโต้ได้ โดยพฤติกรรมดังกล่าวจะนำมาซึ่งความรู้สึกเครียด เจ็บปวด อับอายและสูญเสียความมั่นใจในการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งในบางกรณีนำไปสู่ปัญหาอารมณ์รุนแรง (คิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, 2553; Tudkuea & Laeheem, 2014)

ดังที่ คิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ (2553) ศึกษาพบว่าเยาวชนไทยในปัจจุบันเกือบทุกคนสามารถที่จะเข้าถึงอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยประเภทอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือได้ง่ายทั้งมีความถี่ในการได้ใช้อุปกรณ์เหล่านี้มากแต่ผลการศึกษาชี้ว่าอุปกรณ์ทันสมัยเหล่านี้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความรุนแรงและการข่มเหงรังแกกันและมีแนวโน้มด้วยว่าพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกันนั้นหากยังไม่มีมาตรการแก้ไขจะกลับกลายเป็นพฤติกรรมที่เยาวชนมีแนวโน้มที่จะเห็นเป็นเรื่องปกติในขณะที่ประเด็นการข่มเหงรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ยังไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงทั้งการป้องกันแก้ไขและการออกข้อกำหนดเชิงนโยบายที่รู้เท่าทันต่อปัญหานี้เมื่อเป็นเช่นนี้ภาครัฐควรต้องเข้ามาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการกับปัญหาและควรหาทางแก้ก่อนที่ปัญหาจะลุกลามจนกลายเป็น

วิถีปกติของเยาวชนไทยผลจากการศึกษาให้ข้อค้นพบอย่างสำคัญว่ากลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งหนึ่งเคยเห็นการกระทำความรุนแรงทางกายภาพที่บิดามารดามีต่อกันโดยในจำนวนของเยาวชน ร้อยละ 7 เห็นสมาชิกครอบครัวใช้ความรุนแรงทางวาจาต่อกัน (มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง) โดยยังพบว่าเยาวชนไทยมีแนวโน้มของการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำโดยราว 1 ใน 4 ของเยาวชนมีความรู้สึกในทางลบต่อตนเองและมองว่าความสำเร็จเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก ซึ่งสิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างความรู้สึกด้านบวกให้เกิดขึ้นกับเยาวชนเพราะความรู้สึกด้านบวกจะสร้างพลังสร้างสรรค์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนและพัฒนาชาติต่อไปได้ โดยปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย (2554) ยังศึกษาพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดว่าจะแก้ปัญหาการรังแกบนโลกไซเบอร์โดยการต่อว่า ตักเตือน ควบคุมการใช้สื่อ ลงโทษและคอยสอดส่องพฤติกรรมในกรณีที่ลูกเป็นฝ่ายกระทำส่วนในกรณีที่ลูกเป็นผู้ที่ถูกกระทำผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่คาดว่าจะใช้วิธีการสืบหาตัวผู้กระทำและเจรจาปัญหาให้กำลังใจลูก ให้ลูกหลีกเลี่ยงและระมัดระวังตัวมากขึ้น มีจำนวนน้อยรายที่บรรยายถึงมาตรการเชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การแจ้งความ หรือตรวจสอบประวัติการใช้สื่อ

การถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังเช่นการถูกนิทาต่อด้วยถ้อยคำที่มีเนื้อหาเหยียดหยาม การถูกหมิ่นประมาท การถูกข่มขู่ และการถูกคุกคามทางเพศ ซึ่งส่งผลกระทบทางตรงให้ผู้ถูกรังแกเกิดความรู้สึกที่โมโห โกรธ คับข้องใจ เครียด วิตกกังวล และอับอาย และยังส่งผลกระทบทางอ้อมทำให้สุขภาพจิตเสื่อมเสีย ร่างกายอ่อนแอ และเกิดภาวะซึมเศร้า จนเกิดเป็นปัญหาความสัมพันธ์ทางสังคมตามมา และ

ยังมีสถานะที่คิดอยากฆ่าตัวตาย (ฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2560) กระบวนการซึมซับและการสั่งสมจากประสบการณ์ตั้งแต่ในอดีตซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าความคับข้องใจเป็นอีกหนึ่งคุณสมบัติของความรุนแรงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในทางจิตที่ส่งผลต่อการเกิดการรังแกผู้อื่น ทั้งนี้นักวิชาการส่วนใหญ่ได้ให้ความหมายของความคับข้องใจว่าเป็นส่วนสำคัญอันเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลไม่ได้รับการตอบสนอง ตามความต้องการของตนเอง รวมถึงบุคคลไม่สามารถกระทำหรือแสดงออกได้ตามที่ตนเองปรารถนา อาจมีสาเหตุมาจากอุปสรรคหรือความขาดแคลนจนเกิดเป็นความรู้สึกภายในจิต อาทิ ความอึดอัดใจ ความขุ่นเคืองภายในจิตใจ แปรเปลี่ยนเป็นความคับข้องใจตามมา รวมถึงการทำให้บุคคลต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ อยู่เสมอ อาทิ ปัญหาสภาพจิตใจ รวมถึงเกิดความรู้สึกที่เป็นผลสืบเนื่องจากความหงุดหงิด ความกระวนกระวาย ความกลุ้มใจ ความทุกข์ใจ ความกังวลใจ และความวิตกกังวล ซึ่งบุคคลที่มีความคับข้องใจจะมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและการรังแกผู้อื่น เพื่อระบายอารมณ์ความรู้สึกที่มีหรือเกิดขึ้นในขณะนั้น (อรพินทร์ ชูชม สุภาพร ธนะชานันท์ และ ทศนา ทองภักดี, 2554)

แนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันการถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ได้คือ “การส่งเสริมทักษะชีวิต” โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมไปสู่การสะท้อนความคิดจนถึงการสรุปความคิดรวบยอด โดยเน้นการเรียนรู้จากการกระทำที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา คิดหาแนวทางแก้ไข ลงมือปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์ ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ของ

ตนเอง เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมให้เป็นความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน (Kolb, 1984) ดังผลการศึกษาที่พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์เพิ่มมากขึ้น (ขวัญชนก ทองคู่ย์, 2556) มีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น (บุญล้อม ตัวงวิเศษ และ มนสิข สิริธสมบุรณ์, 2560) มีจิตสาธารณะสูงขึ้น (จรัสศิลป์ โคตรทานาม และวิเชียร ชำรงโสทธิสกุล, 2562) และมีวินัย ความรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นเพิ่มสูงขึ้น (กันตภา สุธิธอาจ, 2561)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการรังแกกันบนโลกไซเบอร์เป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญ ให้ความสนใจ และให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม และป้องกันไม่ให้นักเรียนมีการรังแกบนโลกไซเบอร์ที่รุนแรงมากขึ้นต่อไป ดังนั้นผู้ศึกษาจึงศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากประเด็นการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์มีความสอดคล้องกับโครงสร้างรายวิชากิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) พุทศักราช 2561 ทั้งนี้ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้นวัตกรรมที่สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับปัญหาการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนก่อนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันท่วงที

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 การรังแกบนโลกไซเบอร์

3.1.1 ความหมายของการรังแกบนโลกไซเบอร์

การรังแกบนโลกไซเบอร์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลโดยมุ่งทำร้ายผู้อื่นทั้งทางด้านจิตใจและความสัมพันธ์ทางสังคมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ จนทำให้เหยื่อจากการถูกรังแกเกิดความรู้สึกด้านลบ (คิวพร ปกป้อง และวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, 2553; ฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2560) ซึ่งเป็นลักษณะของการนินทาหรือด่าทอ การหมิ่นประมาท การแอบอ้างชื่อผู้อื่นในด้านลบ การนำความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเปิดเผย และการลบหรือบล็อกผู้อื่นที่ตนไม่ชอบออกจากกลุ่ม โดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือผ่านซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีและได้รับความนิยมในยุคปัจจุบัน (ธัญยากร ตุดแก้ว และมาลี สบายยิ่ง, 2560)

3.1.2 ประเภทการรังแกบนโลกไซเบอร์

การรังแกบนโลกไซเบอร์จำแนกได้ 5 ประเภทคือ

1. การนินทาหรือด่าทอผู้อื่น เป็นการโพสต์ข้อความเชิงข่มขู่ ดูหมิ่น เสียตีสี

และเหยียดหยาม รวมถึงการใช้ข้อความที่หยาบคายต่อผู้อื่นซ้ำ ๆ เพื่อแสดงอารมณ์ไม่พอใจ การใช้ถ้อยคำที่เสื่อมเสีย 2. การหมิ่นประมาทผู้อื่น เป็นการโพสต์สิ่งที่ไม่เป็นความจริงหรือสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียเกี่ยวกับบุคคลอื่นทั้งในรูปแบบข้อความ โดยผู้ที่ตกเป็นเหยื่อไม่สามารถลบข้อมูลได้ รวมถึงการตัดต่อภาพวิดีโอที่ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีการโพสต์ แชร์ และส่งต่อบนโลกโซเชียล 3. การแอบอ้างชื่อผู้อื่น เป็นลักษณะของการระบุว่าตนเองเป็นอีกคนโดยการโพสต์ถึงข้อมูลส่วนตัวหรือข้อมูลต่าง ๆ ว่าเป็นบุคคลนั้น ซึ่งเป็นข้อมูลที่ขาดความน่าเชื่อถือ และการปลอมตัวเป็นคนอื่นผ่านทางห้องสนทนา รวมถึงโปรแกรมอื่น ๆ 4. การเปิดเผยความลับผู้อื่น เป็นลักษณะของการนำเอาความลับที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเปิดเผย จนทำให้เกิดความเสื่อมเสียและอับอายต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ และถือเป็นการหลอกลวงโดยจงใจ และ 5. การบล็อกผู้อื่น เป็นลักษณะของการลบหรือบล็อกผู้อื่นออกจากกลุ่มบนโลกโซเชียล โดยทำการลบหรือการปิดกั้นบุคคลจากรายชื่อเพื่อนในห้องสนทนาในกลุ่มผ่านโปรแกรมต่าง ๆ (Tudkuea & Laeheem, 2014)

3.1.3 ผลกระทบของการรังแกบนโลกโซเชียล

การรังแกบนโลกโซเชียลล้วนส่งผลทำให้กลุ่มผู้รังแกผู้อื่น (bully) และกลุ่มผู้ถูกรังแก (victim) ล้วนได้รับผลกระทบจากการรังแกบนโลกโซเชียลทั้งสิ้น โดย**กลุ่มที่รังแกผู้อื่น**จะมีปัญหาด้านจิตใจและพฤติกรรมโดยมีอาการวิตกกังวล มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย และมีปัญหาสุขภาพจิต จากการศึกษาระยะยาวพบว่า**การรังแกผู้อื่น**ในช่วงเด็กและวัยรุ่นจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเกรี้ยว พฤติกรรมรุนแรง และพฤติกรรมต่อต้านสังคมใน

วัยผู้ใหญ่ ในขณะที่กลุ่มผู้ถูกรังแกมีความรู้สึกกลัว รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในโรงเรียน ผลการเรียนรู้ตกต่ำ ไม่อยากไปโรงเรียน มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มีภาวะซึมเศร้า มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย มีปัญหาสุขภาพจิต มีอาการสมาธิสั้น และจากการศึกษาระยะยาวพบว่าการศึกษาที่ถูกรังแกในวัยเด็กจะส่งผลให้มีโอกาสเกิด อาการทางจิตในวัยผู้ใหญ่ได้ นอกจากนี้อาจมีปัญหาด้านพฤติกรรมตามมา เช่น มีปัญหาผลการเรียนตกต่ำ มีพฤติกรรมรุนแรง ใช้สารเสพติด และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (สุภาวดี เจริญวานิช, 2560)

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์

3.2.1 ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในประเด็นเนื้อหาที่ต้องเรียนรู้ก่อน แล้วจึงให้ผู้เรียนย้อนกลับไปสังเกตหรือทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมติฐานต่าง ๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ แล้วจึงไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ต่อไป นอกจากนี้ยังเน้นกระบวนการขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ โดยการเชื่อมโยงกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้หรือฝึกฝนทักษะต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และไม่เกิดความผิดพลาดซ้ำ ๆ ในที่สุดก็สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงมีความสำคัญมากที่สุดในบรรดาทักษะการดำรงชีวิต

เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดจากการกระทำล้วนเป็นผลที่ได้จากประสบการณ์ (เนงนุช เสือพุมิ, วัลทณี นาคศรีสังข์ และประไพพิศ สิงหเสน, 2560)

3.2.2 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์มีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นตระหนักประสบการณ์ เป็นขั้นลงมือหรือทำกิจกรรมจากสภาพจริงโดยผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มไปเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ด้วยการค้นคว้า การทดลอง และการปฏิบัติจริง ขั้นที่ 2 ขั้นร่วมสะท้อนคิด เป็นขั้นของการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตระหนักประสบการณ์มาเสนอ โดยผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนข้อมูล สารที่ได้จากการค้นคว้า รวมทั้งการให้นักศึกษาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนด้วยกันในกลุ่ม เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน ขั้นนี้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันในการตั้งคำถามเพื่อการอภิปรายร่วมกัน และเขียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างความคิดรวบยอด เป็นขั้นของการสรุปผล โดยสรุปพาดพิงสู่หลักการหรือสู่มุมมองหรือแบบแผนที่กว้างขวางขึ้น อาจร่วมกันสรุปหรือแต่ละคนสรุปก็ได้ นับเป็นการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์หรือการลงมือกระทำ โดยการให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ออกมาเป็นแผนผังความคิด และขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นขั้นของการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ประยุกต์ใช้จริงในการทำโครงการ การทดลอง การปรับใช้กับชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหาหรือการค้นคว้าต่อไป (บุญล้อม ตัวงวิเศษ และมนสิข สิริธิสมบุรณ์, 2560)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

4.2 ตัวแปรที่ต้องการศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ คือ แผนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ 2.1 การป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ มี 4 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรังแกบนโลกไซเบอร์ การรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลกไซเบอร์ ทักษะคิดเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์ และพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ และ 2.2 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์

4.3 รูปแบบที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2557) ดังนี้

โดยที่ O₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดกิจกรรม

X หมายถึง การจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังการจัดกิจกรรม

4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1) แผนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการ
รุกรานโลกไซเบอร์ จำนวน 10 แผน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง

2) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรุกรานโลกไซ
เบอร์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3) แบบประเมินการรุกรานโลกไซเบอร์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 75 ข้อ โดยแบ่งออก 3 ด้าน ได้แก่ การรับรู้
ผลกระทบทางลบจากการรุกรานโลกไซเบอร์ จำนวน 25 ข้อ ทักษะคิดเชิง
บวกต่อการรุกรานโลกไซเบอร์ จำนวน 25 ข้อ และพฤติกรรมการรุกราน
โลกไซเบอร์ จำนวน 25 ข้อ

4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้น
ประสบการณ์ต่อการป้องกันการรุกรานโลกไซเบอร์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ
- 2) ทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และประเมินการรังแกบนโลกไซเบอร์ทั้ง 3 ด้าน ก่อนการจัดกิจกรรม (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งใช้เวลา 1 ชั่วโมง
- 3) ดำเนินกิจกรรมด้วยแผนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ จำนวน 10 แผน ใช้เวลา 18 ชั่วโมง
- 4) ทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ประเมินการรังแกบนโลกไซเบอร์ทั้ง 3 ด้าน และประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรม (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรังแกบนโลกไซเบอร์ การรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลกไซเบอร์ทัศนคติเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์ และพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้การวิเคราะห์การทดสอบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired sample t-test)
- 2) วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. ผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ และ 2. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์

1) ผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์

การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบประเมินก่อนร่วมกิจกรรม (Pretest) และหลังร่วมกิจกรรม (Posttest) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากคะแนนของแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรังแกบนโลกไซเบอร์ และคะแนนของแบบประเมินการรังแกบนโลกไซเบอร์เกี่ยวกับการรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลกไซเบอร์ ทัศนคติเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์ และพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ ทั้ง 5 ประเภทคือ การนิทา ต่าทอผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ การหมิ่นประมาทผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ การแอบอ้างผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ การเปิดเผยความลับผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ และการกีดกันผู้อื่นบนโลกไซเบอร์ ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการทดสอบทีที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Paired sample t-test) ดังตารางที่ 1 - 4

1.1) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรังแกบนโลกไซเบอร์หลังร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรังแกบนโลกไซเบอร์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์

ความรู้ความเข้าใจ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p value
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	11.29	0.84	28.978	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	17.11	0.75		

ที่มา : ผู้วิจัย (2564)

1.2) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์มีการรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลกไซเบอร์ หลังร่วมกิจกรรมทั้งในภาพรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

1.3) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์มีทัศนคติเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์ หลังร่วมกิจกรรม ทั้งในภาพรวมและรายด้านต่ำกว่าก่อนร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลก
ไซเบอร์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์

การรับรู้ ผลกระทบทางลบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p value
การนินทาตำหนิ					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	2.24	0.45	14.185	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	3.37	0.54		
การหมิ่นประมาท					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	2.16	0.35	13.924	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	3.58	0.58		
การแอบอ้าง					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	2.14	0.23	15.680	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	3.46	0.46		
การเผยแพร่ลับ					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	2.36	0.37	14.627	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	3.33	0.43		
การกีดกัน					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	2.43	0.33	12.149	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	3.45	0.57		
ภาพรวม					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	2.27	0.19	20.379	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	3.44	0.39		

ที่มา : ผู้วิจัย (2564)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์ก่อน
และหลังการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์

ทัศนคติ เชิงบวก	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p value
การนินทาตำหนิ					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.57	0.68	9.512	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.40	0.42		
การหมิ่นประมาท					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.20	0.27	16.510	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.49	0.25		
การแอบอ้าง					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.28	0.31	22.677	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.23	0.17		
การเผยแพร่ลับ					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.25	0.33	8.345	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.50	0.43		
การกีดกัน					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.32	0.39	15.365	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.34	0.27		
ภาพรวม					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.33	0.23	20.274	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.39	0.20		

ที่มา : ผู้วิจัย (2564)

1.4) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์มีพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์หลังร่วมกิจกรรมทั้งในภาพรวมและรายด้านต่ำกว่าก่อนร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์

พฤติกรรม การรังแก	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p value
การนินทาตำหนิ	ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.32	13.935	.000
	หลังร่วมกิจกรรม	45	2.48		
การหมิ่นประมาท	ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.24	20.253	.000
	หลังร่วมกิจกรรม	45	2.22		
การแกล้ง	ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.35	19.638	.000
	หลังร่วมกิจกรรม	45	2.24		
การเผยแพร่ข้อมูล	ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.27	18.224	.000
	หลังร่วมกิจกรรม	45	2.29		

พฤติกรรม การรังแก	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p value
การกีดกัน					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.29	0.34	17.251	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.28	0.23		
ภาพรวม					
ก่อนร่วมกิจกรรม	45	3.29	0.17	36.603	.000
หลังร่วมกิจกรรม	45	2.30	0.11		

ที่มา : ผู้วิจัย (2564)

2) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้น ประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์

การวิเคราะห์ผลความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยความพึงพอใจ 5 ด้านตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 จัดประสบการณ์ ขั้นที่ 3 ชี้นำท่อนความคิดจากประสบการณ์ ขั้นที่ 4 ชี้นำสรุปความรู้และความคิดรวบยอด และขั้นที่ 5 ชี้นำประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งเป็นแบบประเมินความพึงพอใจในรูปแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ในชั้นที่ 5 ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้สูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมา นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชั้นที่ 3 ชั้นสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ชั้นที่ 2 ชั้นจัดประสบการณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ชั้นที่ 4 ชั้นสรุปความรู้และความคิดรวบยอด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์

การจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	4.1 9	0.3 8	มาก
การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	4.16	0.71	มาก
การอธิบายกิจกรรมและเนื้อหา	4.11	0.65	มาก
การเข้าร่วมกิจกรรม	4.29	0.55	มาก
ชั้นที่ 2 ชั้นจัดประสบการณ์	4.4 2	0.2 0	มาก
การศึกษาภาพประกอบ	4.27	0.45	มาก
การศึกษาเหตุการณ์ข่าว	4.53	0.50	มากที่สุด
การศึกษาคลิตวิดีโอ	4.62	0.49	มากที่สุด
การศึกษาโปสเตอร์	4.58	0.50	มากที่สุด
การศึกษาจากเพลงประกอบ	4.11	0.44	มาก

การจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนคิดจากประสบการณ์	4.4 4	0.3 0	มาก
การแสวงหาสิ่งที่จะเรียนรู้	4.56	0.50	มากที่สุด
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่จะศึกษา	4.38	0.49	มาก
การทำความเข้าใจสิ่งที่จะศึกษา	4.31	0.47	มาก
การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.78	0.42	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.18	0.72	มาก
ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปความรู้และความคิดรวบยอด	4.3 6	0.2 1	มาก
การสรุปใบความรู้	4.11	0.65	มาก
การสรุปใบกิจกรรม	4.27	0.54	มาก
การเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์	4.24	0.43	มาก
การคิดวิเคราะห์เนื้อหา	4.53	0.50	มากที่สุด
การคิดพิจารณาจากประสบการณ์	4.64	0.48	มากที่สุด
ขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้	4.48	0.2 7	มาก
การตระหนักรู้จากการเรียนรู้	4.62	0.49	มากที่สุด
การสะท้อนความคิด	4.16	0.47	มาก
การค้นพบจากการเรียนรู้	4.56	0.50	มากที่สุด
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4.51	0.59	มากที่สุด
การนำเสนอความรู้ให้แก่ผู้อื่น	4.58	0.50	มากที่สุด
รวมโดยเฉลี่ย	4.40	0.17	มาก

ที่มา : ผู้วิจัย (2564)

6. อภิปรายผลการวิจัย

1) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกโซเชียลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรังแกบนโลกโซเชียลและมีการรับรู้ผลกระทบทางลบจากการรังแกบนโลกโซเชียล หลังร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนร่วมกิจกรรม รวมทั้งมีทัศนคติเชิงบวกต่อการรังแกบนโลกโซเชียลและมีพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียล หลังร่วมกิจกรรมต่ำกว่าก่อนร่วมกิจกรรม ซึ่งส่งผลให้การป้องกันการรังแกบนโลกโซเชียลของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากหลักการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตทั้งในเรื่องการสร้าง ความตระหนัก การเรียนรู้จากประสบการณ์ การร่วมสะท้อนคิด การสร้างความคิดรวบยอด และการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยเน้นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการได้รับประสบการณ์ตรงและจากการเรียนรู้จากตัวอย่างกรณีศึกษา แล้วนำมาทบทวนและสะท้อนความคิดจนเกิดความเข้าใจและนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ ตัวอย่างเช่น การจัดประสบการณ์ให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ข่าว “เด็กวัย 14 ชั่วตัวตายหลังถูกรังแกบนโลกโซเชียล” แล้วร่วมสะท้อนคิดเกี่ยวกับลักษณะ สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางการป้องกันของพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียล โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีตระหนักและมีความรู้สึเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกบนโลกโซเชียลเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและไม่ควรปฏิบัติกับผู้อื่น ดังผลการศึกษาที่พบว่าการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ ขั้นตระหนักประสบการณ์ ขั้นร่วมสะท้อนคิด ขั้นสร้างความคิดรวบยอด และขั้นปฏิบัติเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นจาก

การได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำผ่านการทบทวน ไตร่ตรอง และสะท้อนความคิดจนเกิดความเข้าใจและนำความรู้ประยุกต์ใช้ในการเผชิญสถานการณ์ใหม่ เพื่อให้เกิดเป็นความรู้ใหม่จากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผสมผสานระหว่างความรู้เดิมกับความเข้าใจในปัจจุบัน (บุญมา เวียงคำ และเสนอ ภริมจิตรผ่อง, 2560; บุญล้อม ดั่งวิเศษ และมนสิข สีทธิสมบุรณ์, 2560; ขจรศิลป์ โคตรหานาม และวิเชียร อารังโสติสกุล, 2562)

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ยังเป็นกระบวนการที่นำมาใช้ในการปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งใช้หลักการนำประสบการณ์ไปสู่ความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน มีความรู้สึกผูกพัน และมีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ โดยสร้างเสริมประสบการณ์ที่อยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง การปฏิบัติ และการเห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ โดยสิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกิดความตระหนัก และการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่าการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ไปสู่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำและลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน มีความรู้สึกผูกพัน และมีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ (Johnson & Johnson, 1994; Gordon, 1998; ทิศนา ขัมมณี, 2562)

รวมทั้งยังสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เป็นการจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การลงมือฝึกปฏิบัติ ผลการเรียนรู้ที่ได้จึงเกิดจากการสร้างความคิดรวบยอดที่สรุปมาจาก

การอภิปรายสะท้อนความคิด ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ โดยการสัมผัสสภาพการณ์จริง ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะ เจตคติ หรือวิธีการคิดใหม่ ๆ และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเพื่อพัฒนาทักษะ เจตคติ หรือวิธีการคิดใหม่ ๆ มากกว่าการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทฤษฎี และสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตจากการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (สมจิต จันทรฉาย, 2557; สุวณิ อังวรารกร, 2558; ดวงแข รักไทย นิตยา ชิพประสพ และ สร้อยสุวรรณ พลสังข์, 2560)

2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ต่อการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากการคิดวิเคราะห์ และสรุปมาเป็นแนวคิดหลักการที่ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติจริงในอนาคตต่อไป โดยมุ่งเน้นการวัดความรู้ความสามารถในการลงมือปฏิบัติของผู้เรียน และการใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบประสบการณ์ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เพิ่มความยืดหยุ่นและศักยภาพในการผสมผสานความรู้เดิมกับประสบการณ์ในรูปแบบใหม่และแตกต่างกันออกไปจนทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จนส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกกับการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษา

ของนงนุช เสือพุมิ, วลทณี นาคศรีสังข์ และประไพพิศ สิงหเสม (2560) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์ถือว่าเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความยืดหยุ่นและศักยภาพในการผสมผสานความรู้เดิมกับประสบการณ์ในรูปแบบใหม่และแตกต่างกันออกไปจนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นการวัดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน รวมทั้งใช้เทคนิคการเรียนแบบประสบการณ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของทีศนา แหมมณี (2562) และปรียา เปะจะยัง (2562) ที่กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการลงมือปฏิบัติ แล้วมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกันเชิงบวก มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง และมีความรับผิดชอบงานของกลุ่ม ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดทักษะการสร้างความสัมพันธ์ผู้อื่น เรียนรู้ทักษะทางสังคม และมีความตื่นตัวสนุกสนานกับการเรียนรู้ และสอดคล้องกับจันทิมา หิรัญอ่อน (2560) ที่กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนรู้ตลอดเวลา โดยมีการยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ส่งผลทำให้นักเรียนรู้สึกไม่เครียดและมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม

รวมทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ได้รับการสำเร็จตามความมุ่งหวังและความต้องการ ซึ่งเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่าง

ยัง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด (ประวิทย์ ต้นสมบุรณ์, 2550) ความรู้สึกชอบของบุคคลที่มีต่อการทำงานที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ เมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจในงานขึ้นเขาก็จะใช้เวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองส่งผลทำให้นักเรียนเป็นอิสระในการค้นคว้าความรู้ ฝึกนักเรียนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีการคิดวิเคราะห์ เปิดกว้างในการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Williams, 2004) และนักเรียนมีความเข้าใจ มีการพัฒนามโนคติ มีการปรับขยายแนวความคิด และการจัดความรู้ใหม่เข้ากับกรอบความรู้เดิม โดยนักเรียนมีความสนใจ มีความสนุกกับการเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้จนทำให้นักเรียนมีความพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ (McWhiter, 1999; Billings, 2002)

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมหรือนำรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการรังแกนโลกไซเบอร์เป็นรายวิชาในหลักสูตร เพื่อให้เห็นภาพการใช้ประโยชน์ในวงกว้างกว่ากิจกรรมในชั้นเรียน

2) ครูควรศึกษาขั้นตอนอย่างละเอียด เตรียมความพร้อมและยืดหยุ่นเวลาเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและสภาพแวดล้อมของนักเรียน ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์นี้ไปใช้

3) ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างกิจกรรมและระหว่างการอภิปรายกลุ่ม รวมทั้งเน้นย้ำให้นักเรียนทำงานอย่างรอบคอบ ประณีต สะอาด เรียบร้อย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4) ครูสามารถปรับกิจกรรมและเวลาเรียนในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความแตกต่างระหว่างบุคคล

5) การรังแกบนโลกไซเบอร์สะท้อนให้เห็นสังคมที่อ่อนแอ ดังนั้นครูควรให้ความสำคัญประเด็นนี้โดยส่งเสริมให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองได้มีการรับรู้ร่วมกันและนำกิจกรรมที่พัฒนาไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความตระหนักรู้และมีความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรม การรังแกบนโลกไซเบอร์เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่ควรปฏิบัติกับผู้อื่น ซึ่ง น่าจะช่วยลดปัญหาสังคมและสร้างสังคมได้เข้มแข็งได้มากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะด้านอื่น ๆ เช่น ความฉลาดทางดิจิทัล การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดเป็นเหตุเป็นผล และทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น

2) ควรนำแผนการจัดกิจกรรมแบบเน้นประสบการณ์เพื่อป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ไปขยายผลกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

3) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนทั้งที่เป็นปัจจัยทางตรงและทางอ้อม เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการป้องกันการรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) ควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพ โดยเฉพาะการศึกษาจากการแสดงออกด้วยการโพสต์ข้อความ หรือการติดตามนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการสะท้อนคิดจากการโพสต์ การแชร์ และลักษณะการรังแกบนโลกไซเบอร์

8. เอกสารอ้างอิง

กันตภา สุธิอาจ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ตามสภาพจริงเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

ขจรศิลป์ โคตรหานาม และวิเชียร อ่างโสดธิสกุล. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ผ่านตัวแบบที่ดีด้านจิตสาธารณะที่มีต่อระดับพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดยาง (มีมานะวิทยา) จังหวัดพิษณุโลก. *ลักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 25(3), 173-189.

ขวัญชนก ทองคู่. (2556). *การพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์แบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์สำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- จันทิมา หิรัญอ่อน. (2560). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรช่วงอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ดวงแข รักไทย, นิตยา ชีพประสพ และสร้อยสุวรรณ พลสังข์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 4(2), 63–76.
- ทิตนา เขมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธันยากร ตุดเกื้อ และมาลี สบายยิ่ง. (2560). รูปแบบ ผลกระทบ และวิธีการจัดการเมื่อถูกรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักศึกษาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*. 9(2), 220-236.
- นงนุช เสือพุมิ, วัลทณี นาคศรีสังข์ และประไพพิศ สิงหเสม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ทางการพยาบาล. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*. 27(1), 12–21.
- บุญมา เวียงคำ และเสนอ ภิมจิตรผ่อง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อ เสริมสร้างจิตสาธารณะ

- ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 8(2), 13-26.
- บุญล้อม ตัววิเศษ และมนสิข สิริสมบุรณ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *สัปดาห์: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 23(1), 67-84.
- ประวิทย์ ต้นสมบุรณ์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ*.
- ปรียา เปะยัง. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2554). *โครงการศึกษาการจัดการพฤติกรรมการชมเชยรังแกผ่านโลกไซเบอร์ด้วยการมีส่วนร่วมของครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธัญยากร ตุดเกื้อ. (2560). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. 28(1), 86-99.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2560). *พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ศิวพร ปกป้อง และวิมลลลทิพย์ มุสิกพันธ์. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำความรุนแรงทั้งทางกายภาพและการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมจิต จันทรฉาย. (2557). *การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน*. นครปฐม: เพชรเกษม พรินติ้ง กรุ๊ป.
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). การรังแกกันผ่านพื้นที่ไซเบอร์ : ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. 25(4), 639-648.
- สุวณี อึ้งวารกร. (2558). ครู : อกวิวัฒน์การเรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 2(1), 65-78.
- อรพินทร์ ชูชม, สุภาพร ธนะชานันท์ และทัศนาก ทองภักดี. (2554). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Billings, R. L. (2002). Assessment of the learning cycle and inquiry-based learning in high school physics education. *Masters Abstracts International*. 40(4), 840.
- Gordon, R. (1998). A curriculum for authentic learning. *The Education Digest*. 63(7), 4-8.
- Johnson, R. T. & Johnson, D. W. (1994). *An overview of cooperative learning*. In J.S. Thousand, R.A. Villa & A.I. Nevin (Eds.), *Creativity and collaborative learning*. pp. 31-34. Baltimore, Maryland: Paul H. Brookes Publishing.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliff, N.J.: Prentice-Hall.
- McWhiter, L. J. (1999). Conceptual development and retention with in the learning cycle. *Dissertation Abstracts International*. 59(09), 3395-A.
- Tudkuea, T. & Laeheem, K. (2014). Development of indicators of Cyberbullying among youths in Songkhla Province. *Asian Social Science*. 10(14), 74-79.
- Williams, B. (2004). Self-direction in a problem based learning program. *Nurse Education Today*. 24(4), 277-285.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี
INNOVATIVE LEADERSHIP OF PATTANI VOCATIONAL
SCHOOL ADMINISTRATORS

ฮะฟิซุดดีน เจมู^{1*} และวรลักษณ์ ชูกำเนิด²
Hafizuddin Jemu^{1*} and Woralak Chookmnerd²

Received Date: June 9, 2021

Revised Date: September 1, 2021

Accepted Date: November 22, 2021

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์

² อาจารย์ ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์

* Corresponding author, E-mail: dingpolmer@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ คือ ผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 6 ท่าน รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) จำนวน 6 คน โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 - 1.30 ชั่วโมง ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ด้วยตนเอง จากสถานศึกษาทุกแห่งในจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีพบว่า 1) ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องกำหนดวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงร่วมกันอย่างชัดเจนและนำวิสัยทัศน์สู่แผนกลยุทธ์ไปใช้ 2) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุน เป็นกันเองและมีการสนับสนุนทุนวิจัย 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหาร เปิดโอกาสทุกคนเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และส่งเสริมการศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการสอนและทำงานนำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นข้อมูลวิจัย 5) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ผู้บริหารจำเป็นต้องวางแผนการทำงาน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ สร้างแรงจูงใจ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารอาชีวศึกษา, อาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study innovative leadership of Pattani vocational administrators. This research was conducted using qualitative research. There were 6 persons who provided information, namely Pattani vocational education administrators. Data were analyzed by content analysis. The results revealed that 1) innovative leadership of the vocational education executives in Pattani Province in terms of vision of change management must clearly define a common vision of change and implement that vision into the strategic plan; 2) to create the innovative organization, the executives did knowledge exchange, understood, promoted, supported, be friendly and funded research; 3) to encourage creativity, the executives gave opportunities for everyone to share new ideas and create field trips to widen their view; 4) for information and communication technology, executives used technology for instruction and research; 5) for teamwork and cooperation, the executives need cooperation plans to promote collaborative work and motivation.

Keywords: Innovative Leadership, Director of Vocational Education Institute, Pattani Province

1. บทนำ

ตามที่รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับโมเดลพัฒนา เศรษฐกิจของรัฐบาลที่เรียกว่าไทยแลนด์ 4.0 ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Secretariat of the Prime Minister, 2017) โดยมี ฐานคิดหลักคือเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ซึ่งหลายหน่วยงาน ได้นำแนวนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการสั่งซื้อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมจากต่างประเทศ ได้พยายามส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมในระดับสถานศึกษา มหาวิทยาลัย และ ภาคเอกชน ซึ่งในแต่ละปีรัฐได้ทุ่มเงินงบประมาณสนับสนุนโดยเฉพาะภาคการศึกษามีการผลิตผลงานออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่สามารถนำผลผลิตดังกล่าวไปใช้งานจริงหรือจำหน่ายให้กับผู้ประกอบการ เนื่องจาก ยังขาดกลไกหรือวิธีการทางการตลาดในเชิงพาณิชย์ (Ministry of Science and Technology, 2018) สำหรับ นโยบายการวิจัยของชาติได้กำหนดให้ทุกภาคส่วนมีการผลักดันนำผลงานวิจัย องค์ความรู้นวัตกรรม และเทคโนโลยีจากงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในเชิงอุตสาหกรรม/พาณิชย์ สังคม/ชุมชน วิชาการและนโยบาย Thailand 4.0 ผลักดันนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ (Office of National Economic and Social Development Council, 2016) จากนโยบาย Thailand 4.0 สู่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ที่ระบุบทบาทของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative

leadership) เป็นกระบวนการและวิธีการคิดแบบใหม่ที่แตกต่างกันมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม และยังสามารถแนะนำสิ่งใหม่ ๆ หรือค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่จะก่อให้เกิด ความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ซึ่งตอบสนอง ต่อความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต Horth and Buchner (2014) รวมถึงมีความสามารถในการสร้าง ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้บนนวัตกรรม โดยสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมบรรยากาศและอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือในการทำงานทั่วทั้งองค์กร กระตุ้นจินตนาการของบุคลากรในองค์กร ให้เป็นผู้นำทางความคิดและสร้างปัจจัยการผลิตใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพเหนือกว่าคู่แข่ง การที่จะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีความยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารเพื่อที่จะทำให้อุคลากร ครู นักเรียน ได้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ หรือเพื่อการพัฒนาองค์กรในการบริหารจัดการ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย สภาพปัญหาการนำนโยบายโดยเฉพาะการผลักดันจากผู้นำชี้ให้เห็นความสำคัญดังนั้นการขับเคลื่อนองค์กรนวัตกรรม ผู้นำจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ในส่วนของนวัตกรรมการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นับว่ามีทุนเดิมที่ดี ๆ ที่เกิดจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยความเข้มแข็งของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในหลายพื้นที่ อาทิ การพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมอาชีวศึกษาจังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้สถานศึกษายังสามารถคิดค้นริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ นำสู่การพัฒนาเป็นนวัตกรรมได้ใน

อนาคตแต่ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดประสบการณ์เรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการนำสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้สามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ในอนาคตต่อไปได้นั้น

ดังนั้นจากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจ ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี มุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ และเพื่อเป็นข้อมูล สารสนเทศในการวางแผน พัฒนาการบริหารงาน นวัตกรรมในสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีอันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาและผลักดันส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ตลอดจน สามารถทำให้บุคลากรและองค์กรทางการ ศึกษาไทยให้สามารถพัฒนาสู่องค์กรที่มีมาตรฐาน ระดับสากลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

3. คำถามการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยของการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและ แนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารจากนักวิชาการต่าง ๆ ประกอบด้วย ขวัญชนก โตนาค (2556); Arigsby (2006); ศศิประภา ชัยประสิทธิ์ (2553); เวียงวิวรรธน์ ทำพูล (2557); ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2558); อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2559); สุพิชชา พุกกันงาม (2559); Fullan (2006); พิทักษ์ ทิพย์วารี (2558); นิธิพงษ์ โรจนดุล (2559) ตามภาพประกอบที่ 1 แสดงองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 พื้นที่วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (research site and participants)

พื้นที่ในการวิจัยสถานศึกษา สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ คือ ผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 6 ท่าน

5.2 การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยอาศัยหลักการจาก เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2551) เป็นแบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง Semi (-structured Interview Protocol) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบ สัมภาษณ์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีมี ขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

5.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

5.2.2 กำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการให้ครอบคลุมกรอบการศึกษาค้นคว้า

5.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา ความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณา ประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไข ทางด้านภาษาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุง เรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

5.3 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

5.3.1 ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีถึงผู้บริหาร สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแนบกำหนดการนัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์

5.3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้บริหาร สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดปัตตานี ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน ล่วงหน้า 3 วันก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

5.3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face- to-Face) จำนวน 6 คน โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 – 1.30 ชั่วโมง ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ด้วยตนเอง

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์

ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

5.4.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

5.4.2 จำแนกและจัดระบบข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ ออกให้เป็นระบบ

5.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

5.4.4 นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

6. สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งได้วิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ได้แยกองค์ประกอบดังนี้

รูปที่ 2 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

6.1 ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี” ซึ่งได้วิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์สามารถแยกองค์ประกอบดังนี้

ตารางที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	วิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงร่วมกัน
	อย่างชัดเจน
	วิสัยทัศน์ที่นำไปสู่กลยุทธ์

วิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงร่วมกันอย่างชัดเจนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย ได้กล่าวถึงการกำหนดวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น สมาชิกในองค์กรร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...การบริหารจัดการในวิทยาลัย จะแบ่งงาน ๆ ไป
วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน องค์กร มีส่วนร่วมมากที่สุด และพัฒนาทำหน้าที่
ในการงานตัวเอง ให้ชัดเจน...” นอกจากนี้

“...ผอ. ต้องมีภาวะผู้นำต้องกล้าจะตัดสินใจและมี
วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน...”

วิสัยทัศน์ที่นำไปสู่กลยุทธ์ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ที่นำไปสู่กลยุทธ์ ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...ผู้บริหารได้นำ กลยุทธ์ เป้าหมายไปถ่ายทอด แนวทางการปฏิบัติงานทั้งระบบจนเกิดผลตามที่องค์กรต้องการและการเปลี่ยนแปลงจะต้องพัฒนาขึ้นภาวะผู้นำด้านนี้จะต้องกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ล่วงหน้าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ต้องมีการพัฒนาขึ้นและต้องกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน...”

6.2 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ตารางที่ 2 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุน เป็นกันเอง
	การสนับสนุนทุนวิจัย

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุน เป็นกันเอง
จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุน เป็นกันเอง และบริบทของสถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่ง

กันและกันเช่น การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมตามที่ผู้บริหาร
สถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“..ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
และบริบทของสถานศึกษาได้ สามารถศึกษาผลกระทบที่อาจจะ
เกิดขึ้นมาในภายภาคหน้าได้ เพื่อเตรียมหาวิธีแก้ปัญหาที่อาจ
เกิดขึ้นได้ ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ความพร้อมของงบประมาณ การใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศอย่างเหมาะสม...”

การสนับสนุนทุนวิจัย พบว่า การสนับสนุนทุนวิจัย มีความจำเป็น
ในการสร้างบรรยากาศองค์กร นวัตกรรม ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้
สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...ความพร้อมของงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
อย่างเหมาะสมจึงสร้างบรรยากาศ องค์กรนวัตกรรมได้...”
นอกจากนี้

“...การเป็นผู้บริหารนั้น การที่จะให้ เกิดเป็นบรรยากาศ
องค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารจะต้องสนับสนุน ความคิด ต้องกล้า...”

6.3 ด้านความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ด้านความคิดสร้างสรรค์	เปิดโอกาสทุกคนเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ส่งเสริมการศึกษาดูงานเพื่อให้เกิด ความคิดใหม่ ๆ

เปิดโอกาสทุกคนเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า การเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เช่น ผู้บริหารเปิดโอกาส ผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และจะให้อิสระในการทำงาน ไม่ตีกรอบ ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...ผู้บริหารต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นภายใต้
องค์กร ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไว้วางใจ มีการบริหารจัดการอย่างเป็น
ระบบ มีคำสั่งมีโครงสร้างชัดเจน ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมกันคิด
ในการวางแผน...”

“...ผู้บริหารส่งเสริมการส่งผลงานการประกวด ส่งเสริม
ให้ใช้ทุนทำวิจัย สิ่งประดิษฐ์...” กล่าวโดยสรุปคือ ผู้บริหาร
ส่งเสริมให้ทุนวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ส่งเสริมการศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า การเปิดโอกาสให้ทุกคนส่งเสริมการไปดูงานเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญและเปิดโลกทัศน์ให้ทันโลกตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...ส่งเสริมจะพาไปดูงาน เกิดความชำนาญ ได้รางวัลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดแนวคิดใหม่ ๆ มีกำลังใจจะทำ มีงบประมาณให้ยังงั้น จะทำให้ ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้...”

6.4 ด้านการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตารางที่ 4 การการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ด้านการการใช้เทคโนโลยี	เทคโนโลยีในการสอนและทำงาน
สารสนเทศและการสื่อสาร	เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นข้อมูล
	วิจัย

เทคโนโลยีในการสอนและทำงาน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีในการสอนและทำงานมีความสำคัญเป็นอย่างมากในโลกปัจจุบัน ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทุกองค์กรมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่

และครู ทุกคนในองค์กรใช้เทคโนโลยีในการทำงานเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งปัจจุบันจำเป็นอย่างมากที่จะต้องใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน ...”

นอกจากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหลายท่านยังเน้นย้ำเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการทำงาน การวิจัย และการสร้างสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นข้อมูลวิจัย จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีในการเป็นข้อมูลวิจัยเพื่อสามารถพัฒนางานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...นอกจากนี้ นวัตกรรมในปัจจุบันก็มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์และประดิษฐ์นวัตกรรม ในอนาคตการวิจัยและสร้างสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมการประชุมงานของบุคลากรในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับลักษณะงานและบริบทขององค์กร...”

6.5 ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม

ตารางที่ 5 การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ด้านการทำงานเป็นทีม	วางแผนการทำงาน
และมีส่วนร่วม	ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ สร้าง แรงจูงใจ

วางแผนการทำงาน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 ราย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กล่าวถึงเปิดใจ รับฟัง เข้าใจร่วม สร้างนวัตกรรมได้ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...งานที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องพึ่งทีมงาน
ผู้บริหารจะทำงานคนเดียวไม่ได้ มีการประชุมในการกำหนด
เป้าหมายผู้รับผิดชอบ ดูความถนัดของแต่ละคน แล้วมอบหมาย
งานกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ ผู้บริหารจะต้องมีความยุติธรรมต้อง
สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรให้ได้ ให้ครุมน้ำใจต่อกัน
เอื้อเพื่อเอื้อเผื่อซึ่งกันและกัน ซึ่งมันจะส่งผลต่อบรรยากาศใน
องค์กรนวัตกรรมที่ดีขึ้น...”

ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ สร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษา
ได้กล่าวถึงเปิดใจ รับฟัง เข้าใจร่วม สร้างนวัตกรรม ได้ให้สัมภาษณ์ ไว้ว่า

“...ส่งเสริมให้บุคลากรได้สร้างผลงานนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันและเกิดความรู้สึก ภาคภูมิใจ ที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ เช่น การประกวดสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมการสอนของครูในสถานศึกษาโดยมีการให้รางวัลในการประกวดเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกดี ทิမ်เวิร์คและนวัตกรรมต้องสร้างค่านิยมองค์กร...”

จากข้างต้นการสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสถานศึกษาวิชาชีพจังหวัดปัตตานี

ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสร้างความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมในการสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม

ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ทุนวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ด้านการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน และการวิจัยประดิษฐ์นวัตกรรม

ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนรวม ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องประชุม วางแผนงานร่วมกัน

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลข้อมูลภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี นำมาอภิปรายผลตามคำถามการวิจัยได้ดังนี้
คำถามข้อที่ 1 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างไร อภิปรายผลรายด้านดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดปัตตานี

- 1) ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง พบว่า กำหนดวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงร่วมกันอย่างชัดเจนและนำวิสัยทัศน์สู่แผนกลยุทธ์ซึ่งมีความสอดคล้องกับอนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558) ที่ได้กล่าวว่า การขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นผู้นำองค์กรจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสามารถคาดการณ์อนาคตและต้องมีความมุ่งมั่นจริงจังในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ซึ่งความเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อการบริหารจัดการและนำมาซึ่งพลังในการพัฒนางานสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมที่ถือได้ว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญต่อการแข่งขันขององค์การ
- 2) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจ ส่งเสริมและสนับสนุน เป็นกันเองและมีการสนับสนุนทุนวิจัย ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ขวัญชนก โตนาค (2556) กล่าวว่า ส่วนใหญ่สามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในทุก ๆ ฝ่าย

เกิดการพูดคุย ปรัชญาหรือ ระดมสมอง สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมองค์กร
นวัตกรรมที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้มีพื้นที่ได้พบปะ เห็นหน้าและพูดคุยสื่อสาร
กันพร้อมด้วยทรัพยากรต่าง ๆ เครื่องมือที่พร้อมจะสนับสนุนส่งเสริมให้มีการ
การแบ่งปันความรู้ ความคิด จนเกิดรวบรวม เชื่อมโยง เกิดการพูดคุย
ปรัชญาหรือ ระดมสมองความรู้ต่าง ๆ ผลักดันให้เกิดการจัดการความรู้ใน
องค์กรนวัตกรรมอย่างจริงจัง 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหาร
เปิดโอกาสทุกคนเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และส่งเสริมการศึกษาดูงานเพื่อให้เกิด
ความคิดใหม่ ๆ มีความสอดคล้องกับสุพิชชา พุกกันงาม (2559) ที่กล่าวว่า
ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน คิดกว้าง คิด
ไกล สร้างสรรค์ความคิด มองสิ่งที่เกิดขึ้นต่างไปจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
สามารถคิดได้อย่างรวดเร็วรอบคอบ มุ่งการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไว้วางใจซึ่ง
และกัน มีมนุษยสัมพันธ์และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการ
สอนและทำงานนำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นข้อมูลวิจัยซึ่งมีความสอดคล้อง
กับเวียงวิวรรณ ทาพูน (2557) กล่าวว่า ส่วนใหญ่มีการใช้นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการศึกษาในการบริหารจัดการ สถานศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์
มีความรู้เรื่องเครื่องมือสมัยใหม่สำหรับการจัดการศึกษา และมีความ
กระตือรือร้น ตลอดจนเปิดใจให้กว้างสำหรับเทคโนโลยีใหม่มีทัศนคติที่ดีใน
การยอมรับเทคโนโลยี สารสนเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ครู และบุคลากร
ทางการศึกษา มีความเข้าใจพื้นฐานของระบบ เทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการ
พัฒนาองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาทักษะ การสื่อสาร
ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็ว 5) ด้านการทำงานเป็นทีม

และมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องวางแผนการทำงาน ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ สร้างแรงจูงใจซึ่งมีความสอดคล้องกับ อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุลย์ (2553) กล่าวว่า ส่วนใหญ่มีการสร้างสรรค์ นวัตกรรมอย่างเป็นทีมโดยบูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเพิ่มขึ้นเนื่องจากการคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบทุกด้านเปิด โอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกันมีการช่วยเหลือซึ่ง กันและกันและเห็นคุณค่าของนวัตกรรมที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้น

จากข้างต้นการอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้านจะเห็นได้ว่าภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นเรื่องวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนที่ผู้บริหาร สถานศึกษาจำเป็นอย่างมากในการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ของ องค์กรในการที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เกิดสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมใหม่ นอกจากนี้ด้านบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมนั้นมีความสำคัญบรรยากาศ องค์กร เป็นสภาพแวดล้อมในองค์กรกับการทำงานของบุคคลเพื่อสร้างและ พัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อต่อยอดแนวคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้การกระตุ้น เกิดการสร้างนวัตกรรมใน สถานศึกษา การให้รางวัลและเสริมแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

ดังนั้น ด้านความคิดสร้างสรรค์ ของผู้นำเชิงนวัตกรรมคือ ความสามารถในการศึกษาสิ่งใหม่ ๆ ได้หลายรูปแบบ มีความคิดนอกกรอบ สามารถสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการพัฒนานวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์ นโยบายใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและสร้างส่งเสริมการวิจัยของผู้เรียนและ ครูความรู้ใหม่ ๆ ในการพัฒนานวัตกรรม และนอกจากนี้ในส่วนด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้นำกระบวนการในการติดต่อข่าวสารต่าง ๆ ผ่านวิธีการต่าง ๆ จากบุคคลหรือกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งอาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมทั้งการพูดและการเขียน เพื่อที่จะสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสารไปสู่บุคคลอื่นให้เกิดความเข้าใจและยอมรับโดยรวมไปถึงตัวระบบและกระบวนการทางเทคโนโลยีตลอดจนโครงสร้างของเครื่องมือที่จะทำให้เกิดทักษะในการประสานงาน การสอนงาน และทักษะเกี่ยวกับความรู้ด้านอื่น

ในส่วนด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมนั้นผู้วิจัยเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน บุคลากรสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมให้สำเร็จบุคลากรถ่ายทอดความรู้ในเรื่องนวัตกรรมและพัฒนาาร่วมกัน ทีมงานในองค์กรเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน

เพราะฉะนั้นถ้าผู้นำในองค์กรใดไม่สนใจนวัตกรรมเลยอาจจะต้องค่อย ๆ ตกยุคไปในที่สุด ทำให้ทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงควรใส่ใจในความเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างจริงจัง ดังนั้น ผู้นำองค์กรจะต้องมีวิสัยทัศน์ ที่สามารถมองเห็นทะลุเข้าไปในอนาคตว่าต่อไปงานที่เราทำอยู่นั้นจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร มีอะไรใหม่ที่จะเกิดขึ้นบ้าง และจะต้องมีความมุ่งมั่นจริงจังในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ซึ่งความเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อการบริหารจัดการทำให้เกิดแรงจูงใจและนำมาซึ่งพลังในการพัฒนางานสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมที่ถือได้ว่าเป็นผลผลิตที่สำคัญต่อการลงสู่สนามแข่งขันขององค์กร ในปัจจุบันและอนาคตเป็นพื้นที่สำหรับคนที่มี

ศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมทุกสาขาอาชีพมีความต้องการบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถแปลงความคิดสร้างสรรค์นั้น ไปเป็นนวัตกรรมได้

8. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1 ผู้บริหารอาชีวศึกษาในจังหวัดปัตตานีต้องกำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายขององค์กร องค์กรที่กว้างไกล ท้าทาย เหมาะสมเตรียมการรับมือการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตได้ด้านวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

8.1.2 ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมในการสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม ส่งเสริมให้ทุนวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน และการวิจัย ประดิษฐ์นวัตกรรม

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่สามารถพัฒนาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น

8.2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสถานศึกษาที่มีระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก กับกลุ่มสถานศึกษาที่มีระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทั้งสองกลุ่มและนำผลการวิจัยไปพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก โตนาค. (2556). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2551). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธวัฒนธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนโดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เวียงวิวรรณ ทาทุน. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 37(3), 31-38.
- สุพิชชา พุกันงาม. (2559). *การวิเคราะห์แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leadership)*. สืบค้นจาก <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52233/-edu-t2s1-t2t2s3->

อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุญ. (2553). *การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม*.
กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Horth, D. & Buchner, D. (2014). *Innovation Leadership - How to use innovation to lead effectively, work collaboratively, and drive results*. The Center for Creative Leadership.

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL IN
SONGKHLA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 3

รัชดาภรณ์ นรงค์กุล^{1*} และศรุติพงศ์ ภูวัชรวรานนท์²
Ratchadaporn Narongkool^{1*} and Saruthipong Bhuwatvaranon²

Received Date: September 14, 2021

Revised Date: September 27, 2021

Accepted Date: November 22, 2021

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: dekwitya.psu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 2) ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 341 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 30 คน โดยวิธีวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสัดส่วนของประชากรและขนาดสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.990 ชุดที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารวิชาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา แนวทางการบริหารวิชาการคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียนและเพิ่มคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ : การบริหาร, งานวิชาการ, แนวทางการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study academic administration of schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3; and 2) to investigate problems and academic administration guidelines of schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3. The participants consisted of 341 teachers and 30 administrators in the schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 in academic year 2020, selected by multi-stage sampling. The instruments used in this study were two forms of questionnaire. The first one was a rating scale questionnaire for teachers with reliability at 0.990. The other one was an open-ended questionnaire for school administrators. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings revealed that: The overall academic administration of the schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 was at high level. Academic administration problems of the schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 were related to research for educational quality development. The academic administration guidelines for schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 3 suggested that school administrators should encourage teachers to improve teaching and learning by conducting research and keeping post-lesson report in order to tackle classroom challenges.

Keywords: administration, academic, academic administration guidelines

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 วรรค 3 บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชน ได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมี บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและ ตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560: 14-17)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ใน การพัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ด้าน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดี รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580), 2561: 11-38)

สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็ม ศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษา, 2562: 49)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักมีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียน การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ (นาวา สุขรรมย์, 2550: 1) ซึ่งสอดคล้องกับ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2559: 236-237) ได้กล่าวถึงสถานการณ์วิกฤตคุณภาพการศึกษาในสังคมไทยไว้ว่า การจัดการศึกษาในสังคมไทยที่ผ่านมาวิกฤตคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านกระบวนการเรียนการสอน 4) ด้านการบริหารจัดการศึกษา และ 5) ด้านผลผลิตของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบจุดอ่อนในการบริหารจัดการ ดังนี้ ด้านโครงสร้าง โรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ ด้านผู้รับบริการ ผู้เรียนนอกเขตพื้นที่บริการ/ผู้เรียนที่ไม่มีสัญชาติไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ด้านบุคลากร บุคลากรสายการสอนไม่ตรงวิชาเอกที่จบการศึกษา และมีการโยกย้ายบ่อย รวมทั้งมีภาระงานนอกเหนือจากการสอน ส่งผลให้การเรียนการสอนบางรายวิชาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ด้านงบประมาณ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในช่วงสิ้นปีงบประมาณ ดำเนินการกระชั้นชิดไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ด้านสื่ออุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่คุ้มค่าและขาดการดูแลรักษาที่เหมาะสม และด้านการบริหารจัดการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดใน

ภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและค่าเฉลี่ยระดับประเทศในบางกลุ่มสาระ ส่งผลให้มีปัญหาในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2563: 18-20) และจากการวิเคราะห์ผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่าคะแนน เฉลี่ยลดลงจากปีการศึกษา 2561 และคะแนนเฉลี่ยในระดับเขตพื้นที่ต่ำกว่า ระดับสังกัดและต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2563: 88-89)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลลัพธ์ ที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ศักยภาพของผู้บริหารด้าน ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนในการส่งบุตร หลานเข้าเรียนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะรวมทั้งความรู้และ ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน โดยมี การวัดและประเมินผลครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ส่วนหนึ่งอาจพิจารณาได้จาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลใน การวิเคราะห์สภาพปัญหาทางการบริหารงานวิชาการ วางแผนพัฒนา การบริหารงานวิชาการ เป็นแนวทางในการบริหารปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนให้เป็นไปตามตัวชี้วัดของเป้าหมายการจัดการศึกษาตามแผนการ ศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 แนวคิด ทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกำหนดแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 17 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 41) 1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา 10) ด้านการแนะแนว 11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดที่นำเสนอเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกำหนดแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ผลจากการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาต่าง ๆ เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรในการศึกษา สร้างกรอบแนวคิดการวิจัย นิยามศัพท์ ตลอดจนสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับต่อไป

**ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสงขลา เขต 3**

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตาม
ขอบข่ายการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ 17 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 41) ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. ด้านการนิเทศการศึกษา
10. ด้านการแนะแนว
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน
สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

**ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3**

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2564)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 193 โรงเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,809 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2563: 8) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 341 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ด้วยวิธีการคำนวณตามสัดส่วนของประชากรตามกลุ่มขนาดสถานศึกษา และสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

4.1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 193 โรงเรียน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 386 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3, 2563: 8) ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 15 คน รวมผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเกณฑ์ในการเลือก คือ สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของสถานศึกษาสูงกว่าระดับประเทศในปีการศึกษา 2562 และสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา เป็นลักษณะกำหนดให้เลือกร (Forced choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้และกำหนดมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) จำนวน 112 ข้อ หาคุณภาพเครื่องมือโดยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 จำนวน 104 ข้อ และ มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 จำนวน 8 ข้อ

ชุดที่ 2 แบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา เป็นลักษณะกำหนดให้เลือกร (Forced choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) จำนวน 17 ข้อ หาคุณภาพเครื่องมือโดยวิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00

นำเสนอเสนอโครงการวิจัยและแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเสนอต่อสถาบันวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อขอใบรับรองการทำวิจัยในมนุษย์และขออนุญาตเก็บข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปทำการหาคุณภาพด้วยการ Try out หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นขอบแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.990 และนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยข้อมูลด้านสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 วิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง (Content Analysis)

5. สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตามองค์ประกอบ 17 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

5.2 ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ด้านที่พบปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการวิจัย ให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนจากการบันทึกหลังสอน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และเพิ่มคุณภาพการศึกษา

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่ามีประเด็นควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

มาก การที่ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ ในการออกแบบจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา รวบรวมข้อมูลและกำกับ ดูแล นิเทศติดตามงานวิชาการ ประเมินตรวจสอบแผนงานวิชาการให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับทิศทาง เป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และอนุมัติแผนงานด้านวิชาการโดยความ เห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์และจัดทำร่าง ระเบียบ คู่มือ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ตรวจสอบและ ประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษาและนำไปแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสม และผู้บริหารมีส่วนร่วมใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนด เนื้อหาสาระของรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม นำมาจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา

อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการปรับปรุง หลักสูตร และนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความ เห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาก่อนนำไปใช้ แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือก หนังสือ แบบเรียน ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอน รวมถึงส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน สนับสนุนเทคนิคและวิธีการใน การบริการทางวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วม

ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิจัยการและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 6) ที่ได้กล่าวว่า การที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จนั้นผู้บริหารโรงเรียนจำเป็น ต้องให้ความสำคัญแก่หลักสูตร ผู้เรียน เนื้อหาสาระการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียนให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดตลอดจนเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้สู่ชุมชน มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายเพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรและที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เจริญเติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยดำเนินการร่วมมือกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูในด้านต่าง ๆ ทั้งการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของครู ส่งเสริมให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมงานวิจัย ส่งเสริมการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสาระและความต้องการของชาติของท้องถิ่น และผู้เรียน มีการประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย จัด

บรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมถึงมีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน จัดหางบประมาณ ทรัพยากรบุคคล สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหาร สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ วางแผนการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มีความตระหนัก เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน เชื่อมโยงระบบนิเทศภายในสถานศึกษากับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกำหนดเป้าหมายและวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในบรรยากาศที่ยืดหยุ่น จัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ร่วมกำหนดนโยบาย วางแผนในการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมทุกด้านของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและตรงตามสภาพจริง กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้สอนมีความรู้และทักษะทางด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ

พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” และมาตรา 24 บัญญัติไว้ว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ส่วนสำคัญในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพคือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ทีมงานบุคลากรโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน วางแผน นำไปปฏิบัติ ตรวจสอบหรือประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อวางแผนงานใหม่ให้ดีขึ้น พยายามทำการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชน จัดระบบบริหารและสารสนเทศที่ต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพ การมีทักษะและ กระบวนการบริหารที่ครบวงจร (PDCA) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจังต่อเนื่อง ร่วมจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (Self-Assessment Report : SAR) และสรุปรายงานประจำปีเสนอหน่วยงาน ต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อ สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2561: 67-68) ที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาเพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แกสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดำเนินการตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และนำผลการติดตามไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตาม

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเอง ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี และสถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จึงน่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปนันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558: 101) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติทยา วงศ์ศา และชุติมา มุสิกานนท์ (2558: 35) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่คะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่คะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล เดชะ (2559: 73-76) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจำตำบล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2) ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ด้านที่พบปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย แนวทางพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการวิจัย ให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนจากการบันทึกหลังสอน เพื่อแก้ปัญหการเรียนการสอนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน และเพิ่มคุณภาพการศึกษา การที่ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ การศึกษาวิเคราะห์วิจัยและการนำผลวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การสร้างเจตคติที่ดีของครูในการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ หากกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการวิจัยของครู สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่อาศัยผลการวิจัยเป็นฐาน พัฒนาการเรียนรู้ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหา

การเรียนรู้วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่ผลวิจัยปรากฏเช่นนี้ สอดคล้องกับ Kenward (2008: 103-109) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ ได้แก่ การมีโครงสร้างการบริหารไม่ซับซ้อน การได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน และทรัพยากร มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ และการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในองค์กร สอดคล้องกับ ฆนัท ธาตุทอง (2559: 293-294) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ธัมมะปาละ และคณะ (2561: 68) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารงานวิชาการในกลุ่มโรงเรียนวังชลสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ต้นสังกัดควรมีการอบรมครูในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานบริหารวิชาการส่วนใหญ่เสนอแนวทางการดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการวิจัย ให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนจากการบันทึกหลังสอนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน

7.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี หรือมีผลการบริหารเป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

7.3 ควรศึกษารูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุตีพงศ์ ภูวัชรวรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษาทุกท่านที่กรุณาแนะนำให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเป็นที่เรียบร้อย

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *หลักการจัดการเรียนรู้*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2559). *ภาวะผู้นำคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ สังคมศึกษา*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ไทมอนด์ กราฟิก กรุ๊ป.
- ฐาปนันท์ กันยา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์. (2558). “การบริหารงานวิชาการ กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3”. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 10(2), 101-110.
- นาวา สุธรรมย์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พิสนุ พองศรี. (2549). *วิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.

- ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. (2563). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.
สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2563, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=9003
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก, หน้า 29.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก, หน้า 1.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 49.
- วิมล เดชะ. (2559). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำ
ตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.
สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สันติ บุญภิรมย์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
บุ๊ค พอยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. (2562). แผนปฏิบัติ
งานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สงขลา: กลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. (2563). รายงานผล
การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2562. สงขลา:
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อติธยา วงศ์สา และชุติมา มุสิกานนท์. (2558). “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่คะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.” *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*. 4(1), 35.

อนุวัฒน์ อัมมะปาละ และคณะ. (2561). “แนวทางการบริหารงานวิชาการในกลุ่มโรงเรียนวังชลสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.” *วารสารลีลาริธีปริทรรศน์*. 19 (1), 67-68.

อัมพร อินผ. (2555). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตยานนาวา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการศึกษา. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Kenward, J. (2008). “Is there a best way to structure the administration?”. *Perspectives: Policy and Practice in Higher Education*. 12(4), 103-109.

นักศึกษาครูกับการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต
STUDENT TEACHERS AND THE DEVELOPMENT OF
A GROWTH MINDSET

อัษฎา พลอยโสภณ^{1*}

Asada Ploysophon^{1*}

Received Date: August 18, 2021

Revised Date: August 24, 2021

Accepted Date: November 22, 2021

¹ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บทคัดย่อ

กรอบแนวคิด (Mindset) คือ มุมมอง ความเชื่อ ของบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิต ทั้งในด้านความคิด เจตคติ และพฤติกรรม การมีกรอบแนวคิดแตกต่างกันจะส่งผลให้บุคคลมีคุณลักษณะแตกต่างกันหลายประการ กรอบแนวคิดแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) และกรอบแนวคิดแบบติด (Fixed Mindset) การที่บุคคลมีกรอบแนวคิดแบบเติบโต มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จและสามารถจัดการทางอารมณ์ที่ดีกว่าคนที่มีกรอบแนวคิดแบบติด ผู้เขียนได้ทบทวนบทความวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิดเติบโต โดยนำเสนอความหมาย ความสำคัญ ประเภท หลักการพัฒนากลอบแนวคิดแบบเติบโต กับนักศึกษาครู และการประเมิน จึงทำให้เห็นว่านักศึกษาครูในปัจจุบันมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนากลอบแนวคิดแบบเติบโตเพื่อเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพครู อีกทั้งยังต้องมีความเชื่อว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาได้ทั้งด้านเชาวน์ปัญญา ทักษะ และบุคลิกภาพ โดยการแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา พร้อมทั้งจะเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและครูต้นแบบที่ดีในอนาคตให้กับผู้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมได้

คำสำคัญ : นักศึกษาครู, กรอบแนวคิดแบบเติบโต

Abstract

A mindset is Perspectives on the beliefs of people that affect life both in thinking, attitude and behavior. Having a different mindset will result in many different characteristics. Mindset classifies into two types. The first type is growth mindset and second type is fixed mindset. People having a growth mindset tend to be successful and are able to manage emotions better than people with a fixed mindset. In this paper, authors reviewed research articles and documents concerning the definition, the classifies, the importance, the development principles, and the assessment of the growth mindset. Therefore, it is evident that student teachers today need to be encouraged and developed a conceptual framework for growth to be qualified graduates, consisting of knowledge, skills and good attitudes towards the teaching of the profession. Also, student teachers have the belief that they can change to develop both intelligence and skills and personality. By seeking opportunities for self-improvement at all times Ready to be a quality graduate and a good master teacher in the future for students Helping students who have problems, encouraging suggestions, promoting success in activities.

Keywords: Student Teachers, Growth Mindset

1. บทนำ

การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF : HEd) และมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ตามที่คุรุสภากำหนดเป็นสำคัญแล้วนั้น มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้มีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นสถาบันผลิตบัณฑิตและพัฒนาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา และการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและแข่งขันในระดับชาติ และระดับนานาชาติได้” จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาจากตัวบุคคลในด้านมุมมอง ความเชื่อ ที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิต ทั้งในด้านความคิดและเจตคติ และพฤติกรรม ที่เรียกว่า กรอบแนวคิด (Mindset) ดังที่ นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง, 2560) ได้อธิบายถึงความสำคัญของ กรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) คือ การที่ผู้เรียนหรือผู้สอนอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และความผิดพลาดถือเป็นบทเรียน โดยมีการวิเคราะห์ผลการทดสอบ PISA ของกลุ่มนักเรียนของบางประเทศที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีฐานะยากจน และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ กลับมีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD และสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีฐานะดีของบางประเทศ จึงเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่า **“ความยากจนไม่ใช่โชคชะตา”** (Poverty is not destiny) แต่ในประเทศไทย ความยากจนยังคงเป็นชะตากรรมของผู้เรียนอยู่ เนื่องจากกลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นนักเรียนที่มีฐานะดี ส่วนกลุ่มนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุดส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิด

Growth Mindset หรือ Student Motivation ในผู้เรียนให้สำเร็จ ดังนั้นการพัฒนา นักศึกษาครูให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องพัฒนาให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการประกอบวิชาชีพครูแล้วนั้น นักศึกษาครูยังต้องเชื่อว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาได้ทั้งด้านเชาวน์ปัญญา ทักษะ และบุคลิกภาพ โดยการแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองตลอดเวลา พร้อมทั้งจะเป็นครูต้นแบบที่ดีให้กับผู้เรียน ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมได้ (เรืองวิทย์ นนทภา, 2559)

Dweck ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ได้คิดค้นทฤษฎีเรื่อง Mindset และอธิบายว่าเป็นมุมมองความเชื่อ ของบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิต ทั้งในด้านความคิด เจตคติ และพฤติกรรม ศึกษาปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีผลต่อความสำเร็จ พบว่า Mindset เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จเป็นอย่างมาก เป็นสิ่งที่ทุกคนมีติดตัว (แต่อาจไม่รู้ตัว) การเปลี่ยน Mindset จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตได้ในหลาย ๆ ด้าน (Dweck, 2012; ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2562)

กรอบแนวคิด (Mindset) จึงเป็นกลุ่มของความเชื่อหรือวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุมมองและทัศนคติ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา นักศึกษาครูให้มีกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงภายในจิตใจ อีกทั้งยังเป็นการสร้างเป้าหมายในการศึกษา มุมมอง ปลุกฝังให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2. แนวคิดกรอบแนวคิด

กรอบแนวคิด (Mindset) คือ มุมมอง ความเชื่อ ของบุคคลที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิต ทั้งในด้านความคิด เจตคติ และพฤติกรรม โดยกรอบแนวคิด เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและทัศนคติของบุคคล การมีกรอบแนวคิดแตกต่างกันจะส่งผลให้บุคคลมีคุณลักษณะแตกต่างกันหลายประการ (ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2562)

ประเภทของกรอบแนวคิด Dweck ได้นำเสนอทฤษฎีความเชื่อส่วนบุคคล โดยแบ่งความเชื่อออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) กรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ มองอุปสรรคและความผิดพลาดคือโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาให้คุณค่ากับความตั้งใจ พยายามบุคคลที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโต จะกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ชอบที่จะเรียนรู้จากปัญหา สนุกเวลาที่เจอโจทย์ยาก ๆ มีความพยายามที่จะหาทางแก้ไขปัญหาลงอุปสรรค พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย มีความคิดสร้างสรรค์ และมักมีคำถามในสิ่งรอบ ๆ ตัว 2) กรอบแนวคิดแบบติด (Fixed Mindset) เชื่อว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความฉลาดหรือความสามารถได้ มองว่าความผิดพลาดคือความล้มเหลวให้คุณค่ากับคุณสมบัติ ภาพลักษณ์ เช่น ต้องดูฉลาดและเก่ง บุคคลที่มีกรอบแนวคิดแบบติดจะไม่ชอบการเรียนรู้ เพราะคิดว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความฉลาดของตนเองได้ มักไม่มีความพยายาม หลีกเลี่ยงงานที่ท้าทาย เมื่อเจออุปสรรคจะมากกว่าเป็นความล้มเหลว ไม่แก้ไขปัญหาและหลีกเลี่ยงปัญหานั้น เนื่องจากกลัวว่าถ้าทำไม่ได้แล้วจะดูโง่ ไม่เก่ง เสียภาพลักษณ์ (Dweck, 2006; Anderson, 2017; ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2562)

3. ความสำคัญของกรอบความคิดเติบโต

ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2562) อธิบายถึงความสำคัญของกรอบความคิดเติบโตไว้ 2 ประเด็น คือ 1) คนที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโต มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าคนที่มีกรอบแนวคิดแบบติดโดย ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดรัมย์ (2559) อธิบายว่าบุคคลที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโตมักจะมีคุณลักษณะแตกต่างกับบุคคลที่มีกรอบแนวคิดแบบติด เช่น รูปแบบการเรียนรู้ เป้าหมายในชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายและปฏิกิริยาเมื่อพบกับความล้มเหลว ความแตกต่างเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองอันนำไปสู่ความสำเร็จในสิ่งต่าง ๆ ได้ ดังเช่น Bedford (2016) ได้ศึกษาแรงจูงใจและกรอบแนวคิดแบบเติบโตในนักเรียนมัธยมพบว่ากรอบแนวคิดแบบเติบโตส่งผลต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่สูงขึ้นได้ และ 2) คนที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโต มีแนวโน้มที่จะมีการจัดการทางอารมณ์ที่ดีกว่าคนที่มีกรอบแนวคิดแบบติด Lee, Heeter, Magerko & Medler, (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นเก๋กับกรอบแนวคิด พบว่า บุคคลที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโตจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ถึงจุดอ่อนของตนเองมากกว่าบุคคลที่กรอบแนวคิดแบบติด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโตสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้เมื่อพบเจอกับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยจะพยายามเรียนรู้และตั้งใจแก้ไขปัญหามากกว่าจมอยู่กับอารมณ์เศร้า ความผิดพลาดไม่ได้บอกว่า เขาไม่เก่งหรือไม่ฉลาด เพียงแต่บอกว่าเขายังเรียนรู้ไม่ดีพอ

4. หลักการสร้างกรอบแนวคิดแบบเติบโต

การช่วยให้บุคคลเห็นว่าคุณสมบัติหรือความสามารถต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวหรือเป็นอัตลักษณ์ของเขา แต่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ด้วยการเรียนรู้ และความพยายาม ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2562) ได้เสนอวิธีการสร้าง Growth Mindset ดังต่อไปนี้ 1) สอนให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการเรียนรู้สามารถเพิ่มศักยภาพของสมองได้ (Brainology) คือ การสอนให้ผู้เรียนเข้าใจว่าสมองของเราพัฒนาและเติบโตขึ้นได้เรื่อย ๆ ศักยภาพและความสามารถก็เปลี่ยนแปลงได้ด้วยการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ 2) สอนให้ผู้เรียนรู้จักตั้งเป้าหมายในการเรียน (Student's Expectation) คือ การให้ผู้เรียนได้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตัวเอง รู้ว่าการเรียนนั้น มีความสำคัญ ความหมายกับตัวผู้เรียนอย่างไร โดยการตั้งเป้าหมายในการเรียนด้วยตนเอง 3) ไม่พลาดเมื่อผิดพลาด (Mistake is Interesting) คือ การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากความผิดพลาดจะช่วยให้ผู้เรียนมองความผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ 4) ใช้พลังของคำว่า “ยัง” (Power of YET) คือ การเพิ่มคำว่า ยัง เป็นการสร้างความตระหนักว่าผลลัพธ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่จุดสิ้นสุด 5) ชมที่ความพยายามและกระบวนการ (Praising Effort and the Process) คือ การชมที่เฉพาะเจาะจง และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ชมที่วิธีหรือกระบวนการทำงาน ชมที่ความพยายาม 6) ให้ Feedback เพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (Constructive Feedback) คือ การให้ข้อมูลเพื่อช่วยให้ไปถึงเป้าหมายมากกว่าการตัดสิน ดีหรือเลว ผ่านหรือตก

Christina G. (2016) ได้อธิบายถึงการสร้าง Growth Mindset ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 1) มุ่งมั่นทำในสิ่งที่ยาก 2) ลองใช้วิธีแก้ปัญหาที่เป็นนวัตกรรมและหากไม่สำเร็จลองอีกครั้ง 3) หาข้อเสนอแนะ 4) พัฒนทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ทบทวนตนเองในทุกวัน 6) สังเกตตนเองว่ามีความคิดแบบ Fixed Mindset หรือไม่ สอดคล้องกับ Truax (2017) ได้ศึกษาการสะท้อนความคิดแบบเติบโตและการใช้ภาษาของครูมีผลต่อแรงจูงใจในการเขียนของผู้เรียน พบว่า การสะท้อนความคิดแบบทางบวกจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการเขียนของผู้เรียน นอกจากนี้ กรอบแนวคิดแบบเติบโต การสะท้อนคิด และการชมเชย จะส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต

Crawford & Hagedorn (2009) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญต่อการออกแบบชั้นเรียนที่จะทำให้ครูประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 3 แนวคิดพื้นฐาน 1) Growth Mindset คือ ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการพัฒนา 2) Action Mindset คือ ส่งเสริมผู้เรียนทุกคน 3) Objective Mind คือ ความสามารถในการสื่อสารกับผู้เรียน

จึงเห็นได้ว่าการสร้างกรอบแนวคิดแบบเติบโตในชั้นเรียน ผู้สอนและผู้เรียน เป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการส่งเสริมให้ชั้นเรียนเกิดกรอบแนวคิดแบบเติบโต โดยผู้เขียนนำเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต

ตารางที่ 1 สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนากรอบ
แนวคิดแบบเติบโต

พฤติกรรมผู้สอน	ขั้นตอน การจัดการ เรียนรู้	พฤติกรรมผู้เรียน
- การให้ข้อมูลย้อนกลับในเชิงบวก - ให้ความสำคัญกับความพยายาม และกระบวนการในการเรียนรู้ ของผู้เรียน - ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้จาก ความผิดพลาด - สร้างความตระหนักว่าผลลัพธ์ ที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่จุดสิ้นสุด ยังสามารถพัฒนาต่อได้	ชั้นนำเข้าสู่ บทเรียน	- สำรวจ Mindset ตนเอง - ตั้งเป้าหมาย และวางแผนใน การเรียนรู้
	ขั้นตอนการ เรียนรู้	- ปฏิบัติตามแผน
	ขั้นสรุปการ เรียนรู้	- ทบทวนความคิด จากการปฏิบัติ

5. กรอบแนวคิดแบบเติบโตกับนักศึกษาครู

การพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้นั้นมีองค์ประกอบ
หลายปัจจัย แต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือ การพัฒนาจากภายในตัวของนักศึกษาครู
เอง จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีกรอบแนวคิดแบบเติบโตที่มี
ผลทั้งในด้านความคิด เจตคติ และพฤติกรรม กรอบแนวคิดเป็นเติบโตจึงมี
ความจำเป็นที่เป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ของนักศึกษาครู อีกทั้ง

นักศึกษาครูยังควรมีทักษะในการช่วยพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ครูเป็นแบบอย่างของการมีกรอบความคิดแบบเติบโต สอนให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องกรอบแนวคิดให้ความสำคัญกับกระบวนการและผลสะท้อนกลับในกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ชื่นชมในความพยายามลดการเปรียบเทียบ (ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2562; เนตรนิยมาศ วรณพยนต์, 2560)

นักศึกษาครูจึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีกรอบแนวคิดแบบเติบโตเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับผู้เรียน โดยครูที่มีกรอบแนวคิดแบบเติบโต จะไม่ย่อท้อต่อปัญหา รักที่จะเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนพัฒนาได้ สอนอย่างตั้งใจให้เวลาและโอกาสกับผู้เรียนทุกคนในการเรียนรู้ Hochanadel & Finamore (2015) อธิบายว่า กรอบแนวคิดแบบเติบโตสามารถพัฒนานักศึกษาครูให้สามารถปรับเปลี่ยนความคิดหรือความเชื่อต่อความฉลาดที่ไม่ยึดติดกับระดับของความฉลาดและยังเชื่อว่าบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงความฉลาดนั้นได้ และพบว่า กรอบแนวคิดแบบเติบโตเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้บุคคลบรรลุเป้าหมายระยะยาวโดยเอาชนะอุปสรรคและความท้าทายได้ คณะไม่ควรมุ่งเน้นในเรื่องของระดับคะแนนของผลการเรียน แต่ครูควรที่จะหาวิธีการที่ทำท่ายบุคคลหรือสร้างสรรค์วิธีการของการแก้ไขปัญหาเพื่อกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ การสอนความคิดการเติบโตช่วยอำนวยความสะดวกเป้าหมายระยะยาวและวิธีการบรรลุให้กับผู้เรียน อีกทั้งจากการศึกษาของ ปัทมาภรณ์ ศรีราชภู (2561) เรื่องการพัฒนากลอบความคิดแบบเติบโตของครู พบว่า

กรอบความคิดแบบเติบโตที่มีความต้องการจำเป็น ได้แก่ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ชอบความท้าทาย ค้นหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น และเรียนรู้จากคำวิจารณ์

ดังนั้น นักศึกษาครูจึงต้องพัฒนาตนเองในเรื่องกรอบแนวคิดแบบเติบโต ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของนักศึกษาครูที่จะเป็นครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนเพื่อที่จะถ่ายทอด มุมมอง ความเชื่อ ที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตของผู้เรียนจนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

6. การประเมินกรอบแนวคิดแบบเติบโต

การประเมินกรอบความคิดเติบโตมีหลายวิธี แต่วิธีการที่พบมากคือ การใช้มาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert rating scale) ที่สร้างขึ้นตามนิยามของกรอบความคิด การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อใช้สร้างมาตรวัดกรอบความคิด จึงเป็นการกำหนดนิยามของความเชื่อที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ของลักษณะหรือคุณลักษณะนั้น ๆ (ชนิดา รุ่งเรือง และเสรี ชัดแจ้ง, 2559) โดย Dweck (2006) ได้จัดทำมาตรวัดกรอบความคิดในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถประเมินตนเองผ่านระบบ โดยมีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ซึ่งสามารถรายงานผลการประเมินได้ทันที ทำให้เกิดความสะดวกในการประเมินและสามารถนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชัชวาลย์ ศิลปะกิจ, อรรวรรณ ศิลปะกิจ และรสสุคนธ์ ชมชื่น (2558) ได้พัฒนาแบบทดสอบชุดความคิด ด้วยแบบวัดชุดความคิด เน้นเฉพาะประเด็นความสามารถและบุคลิก จากการประยุกต์แบบสอบถามฉบับภาษาอังกฤษของ Dweck,

Mindset Quiz, Mindset Assessment Profile แบบวัดชุดความคิด ประกอบด้วย 10 ข้อ มีความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องภายในระดับปานกลาง

7. สรุปและอภิปรายผล

นักศึกษาคูกับการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโต ควรเป็นสิ่งที่พัฒนาควบคู่ไปกับกระบวนการเรียน การสอนทั้งในหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อจะส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาคูได้มีกรอบแนวคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ที่มีความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ มองอุปสรรคและความผิดพลาดคือโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาให้คุณค่ากับความตั้งใจและพยายาม อันเป็นลักษณะของครุต้นแบบที่ดี เช่น ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหา ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดย รู้วิธีการพัฒนากรอบแนวคิดแบบเติบโตของตนเอง และวิธีการสร้างกรอบแนวคิดแบบเติบโตให้กับผู้เรียน เป็นการถ่ายทอดคุณลักษณะ มุมมอง แห่งการพัฒนาการเรียนรู้จากครูสู่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

8. เอกสารอ้างอิง

ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดแฉ่ม. (2559). “กรอบความคิดเติบโต: แนวทางใหม่แห่งการพัฒนาศักยภาพมนุษย์”. *วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*. 14(1), 1-13.

- ซัซวาล ศิลปะกิจ, อรรวรรณ ศิลปะกิจ และรสสุคนธ์ ชมชื่น. (2558). “ความตรงของแบบวัดชุดความคิด”. *วารสารสุภาพจิตแห่งประเทศไทย*. 23(3), 166-174.
- เนตรนิยามาศ วรณพยนต์. (2560). “วิธีครูกับการพัฒนากรอบความคิดศิษย์”. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*. 15(2), 158-195.
- ปัทมาภรณ์ ศรีราชภู. (2561). “แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู”. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 13(1), 389-399.
- เรืองวิทย์ นนทภา. (2559). “คุณลักษณะของครูที่ผู้เรียนประทับใจ: ต้นแบบของครูดี”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 10(2), 142-153.
- ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2562). *การพัฒนากรอบแนวคิด*. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2562, จาก <http://www.cephailand.org>
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง. (2560). *Growth Mindset กับการปฏิรูปการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2562, จาก <http://www.moe.go.th>
- Anderson, J. (2017). *Growth Mindset Readings & Support Material*. Retrieved April 24, 2019, from <https://www.learningnetwork.ac.nz/shared/professionalReading/JAMAND4.pdf>

- Bedford, S. (2017). “Growth mindset and motivation: a study into secondary school science learning”. *Journal Research Papers in Education*. 32(4), 424-443.
- Christina, G. (2016). *Teachers Need a Growth Mindset Too*. Retrieved April 24, 2019, from <https://www.edutopia.org/article/teachers-need-growth-mindset-christina-gil>
- Crawford, L. & Hagedorn, C. (2009). “*Classroom discipline: guiding adolescents to responsible independence*”. Origins Developmental Designs.
- Dweck, C. S. (2006). “Test Your Mindset”. Retrieved April 24, 2019, from <https://mindsetonline.com>
- Dweck, C. S. (2006). เปลี่ยน MINDSET ชีวิตเปลี่ยน. แปลโดย วิโรจน์ ประสิทธิ์วีรนนท์. กรุงเทพฯ: อี.ไอ.สแควร์.
- Dweck, C. S. (2012). “Mindsets and Human Nature: Promoting Change in the Middle East, the Schoolyard, the Racial Divide, and Willpower”. *American Psychologist*. 67(8), 614-622.
- Hochanadel, A. & Finamore, D. (2015). “Fixed And Growth Mindset In Education And How Grit Helps Students Persist In The Face Of Adversity”. *Journal of International Education Research First Quarter* 2015. 11(1), 47-50.

- Lee, Y. H., Heeter, C., Magerko, B. & Medler, B. (2012). “Gaming mindsets: Implicit theories in serious game learning” . *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. 15(4), 190–194.
- Truax, M. L. (2017). *A motivational mindset: How encouraging a growth mindset with students during writing conferences impacts motivation to write*. Doctoral dissertation, Judson University.

รําวงเวียนครกฉบับใหม่
NEW VERSION OF RAMWONG WIAN KROK

ไกรวิทย์ สุขวิน^{1*}

Kraiwit Sukwin^{1*}

Received Date: July 30, 2021

Revised Date: August 16, 2021

Accepted Date: November 22, 2021

¹ นักวิชาการอิสระ

* Corresponding author, E-mail: sukwin.kk@gmail.com

บทคัดย่อ

รำวงเวียนครกเป็นหนึ่งในการแสดงที่สร้างความบันเทิงให้กับผู้คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ 1) มีรูปแบบมาจาก รำโทนของภาคกลาง แต่ได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัย ตามลำดับ 2) เน้นดนตรีมากกว่าการรำ ซึ่งแต่เดิมรำโทนใช้เพียงโทน ประกอบการรำ การให้ความสำคัญกับดนตรีมากกว่าทำให้ต้องใช้เครื่องดนตรีที่หลากหลายจึงมีลักษณะคล้ายวงสตริง (String) เครื่องดนตรีประกอบด้วย กีตาร์ เบสไฟฟ้า คีย์บอร์ดไฟฟ้า กลองชุด บางคณะอาจประสมเครื่อง ประกอบจังหวะอื่นและเครื่องเป่าสากลร่วมด้วย 3) บทเพลงที่ใช้แสดงยังคง ใช้รูปแบบรำวงเดิมแต่มีการบรรเลงเพลงในแนวอื่น ๆ มากขึ้น เพื่อให้เข้าถึง ผู้คนได้ทุกกลุ่ม และ 4) การแสดงแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 สำหรับเพลง ช้า ช่วงที่ 2 เพลงจังหวะรำวง ชะชะช้า และเพลงสมัยนิยม ช่วงนี้ถือเป็นช่วง ที่ยาวนานที่สุด และช่วงที่ 3 บรรเลงเพลงเพื่ออำลาผู้ชม

คำสำคัญ : รำวงเวียนครก, รำโทน, การพัฒนา, ภาคใต้

Abstract

Ramwong Wian Krok is one of the performance types that entertains people, especially in the southern region of Thailand. The main characteristics are as follows: 1) It is originally adapted from Ram Ton (Thai Folk Dance) in the central region of Thailand, but it has been changing over time. 2) Ramwong Wian Krok is focus

on music rather than the dance. Originally, Ram Ton uses only one musical instrument which is Ton as a component of the dance. When using various kinds of musical instruments like String Band, the instruments in this band include electric guitars, electric bass, electric keyboard, and drum Set. In some bands they add some percussion and woodwind or brass as well. 3) The songs have been played in the original form, but they might have been added other types of songs to target different groups of audiences. 4) Ramwong Wian Krok has three stages including: stage one for slow songs, stage two for Ramwong, Cha-Cha-Cha and contemporary songs, this is the longest stage, and stage three is to bid farewell to the audience.

Keyword: Ramwong Wian Krok, Ram Ton, Development, Southern

1. บทนำ

ในอดีตความบันเทิงเป็นสิ่งชโลมใจในยามยาก เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจประจำวันการจะหาความสุขใส่ตนนั้นทำได้ยากนัก แต่ไม่ใช่จะทำได้เลยถึงครางานบุญ งานแต่ง ขึ้นบ้านใหม่ หรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ สิ่งที่จะขาดไปไม่ได้คือ “สิ่งอำนวยความสะดวกบันเทิง” เพื่อเชื้อเชิญผู้คนให้มาร่วมงาน ซึ่งจิตการรับชมของแต่ละคนก็จะแตกต่างกันไป บ้างก็ชอบดูการละเล่น บางคนชอบเต้นรำวง ผู้จัดงานจึงต้องศึกษาข้อมูลว่าผู้คนในหมู่บ้านชอบอะไร เพื่อจะได้ให้เกิดความสนุกสนานทั้งผู้ให้และผู้รับ

ในแต่ละภูมิภาค ผู้คนและพื้นที่ที่แตกต่างกันจึงส่งผลถึงค่านิยม ความชอบในความบันเทิงที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับภาคใต้ของไทยที่มี ศิลปะการแสดงที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ หนังตะลุง มโนราห์ กาหลอ เพลงบอก ร้องเง้า ฯลฯ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2562, น. 173) ซึ่งสามารถ พบเห็นได้ในงานเทศกาลต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการสร้างความบันเทิง ความเชื่อ พิธีกรรม หรือแม้แต่ประกอบพิธีทางศาสนา แต่ถึงกระนั้นยังมีอีก หนึ่งมหรสพที่ผู้คนมักถามถึงเมื่อมีการจัดงานไม่ว่าประเภทใด นั่นคือ “รำวง เวียนครก”

รำวงเวียนครกถือเป็นอีกหนึ่งแรงดึงดูดที่สำคัญในงานหรือเทศกาล ต่าง ๆ ของภาคใต้ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากรำวงหรือรำโหนดกลางซึ่งได้ ปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ทั้งรูปแบบของวงดนตรี การแสดง บทเพลงที่ใช้ เล่น หรือในมุมมองอื่น แต่ก็ยังสร้างความบันเทิงได้ตลอดและยังเป็นสิ่งดึงดูดใจ ผู้คนเมื่อทราบว่าเป็นงานนั้นจะมีคณะรำวงเวียนครกมาทำการแสดง

บทความนี้ผู้เขียนมุ่งอธิบายให้เห็นชัดถึงข้อแตกต่างระหว่าง รำวงเวียนครกในอดีตและปัจจุบัน ที่แม้เวลาที่เปลี่ยนไปแต่ความนิยมยังคง อยู่ และเป็นสิ่งที่ยังเข้าถึงผู้คนในทุกกลุ่ม นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นถึงประวัติ การแสดง รูปแบบการแสดง เครื่องดนตรีที่ใช้แสดง การใช้บทเพลงใน การแสดง รวมถึงประเด็นความนิยมที่ยังคงเห็นได้ชัด

2. ความหมาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมายว่า รำวง (น.) หมายถึง การรำที่มีผู้รำจับคู่รำกันเป็นวง โดยแต่เดิมใช้เพียงโทนประกอบกับการปรบมือให้จังหวะจึงเรียกว่ารำโทน ภายหลังจึงเพิ่มทำนองดนตรีประกอบด้วย ความหมายดังกล่าวคล้ายกันกับ สำนักการสังคีต (ม.ป.ป.) ที่กล่าวถึงรำวงมาตรฐานว่า เป็นการแสดงที่วิวัฒนาการมาจากรำโทน มีทั้งการร้องและการรำเป็นคู่ของผู้ชายและผู้หญิง โดยจะรำรอบครกตำข้าวหรือรำกันเป็นวงกลม ใช้โทนเป็นเครื่องตีประกอบ ลักษณะการรำไม่มีแบบแผนที่แน่นอนซึ่งเน้นความสนุกสนานเป็นหลัก เช่นเดียวกับ ประภาสรี อังกุล และคณะ (2557, น. 293) ที่กล่าวในเชิงความหมาย บริบท และความเป็นมาว่า รำวงเวียนครกเป็นการแสดงที่ได้พัฒนามาจากการรำโทนในภาคกลาง และได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงมาเป็นระยะซึ่งมีหลักฐานเชิงประจักษ์ในช่วงปี พ.ศ. 2484 ที่เกิดการปฏิรูปวัฒนธรรมไทย รำวงเวียนครกจึงมีรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนมีรูปแบบทำรำสอดคล้องตามคำร้องของบทเพลง

กล่าวโดยสรุป รำวงเวียนครก คือ การรำ ร้อง และเล่นดนตรีเพื่อความบันเทิงของชาวบ้าน ในส่วนการรำมักเป็นในรูปแบบของการรำคู่ ชายหญิง ซึ่งอาศัยครกขนาดใหญ่ (อาจใช้ครกตำข้าวหรืออื่น ๆ) วางไว้กลางวงแล้วจึงเดินรำกันรอบครกนั้น โดยรำวงเวียนครกได้รับการพัฒนามาจากรำโทนของภาคกลาง ซึ่งจะใช้โทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบการแสดงหลัก แต่ในปัจจุบันรำวงเวียนครกของภาคใต้ได้พัฒนาให้ทันกับยุคสมัยและค่านิยมของคนในสังคมมากขึ้น ซึ่งจะมีลักษณะที่ผิดแปลกจากเดิม

3. ความเป็นมาและลักษณะของรางวัลเวียนครก

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทของรางวัลนั้น ผู้เขียนจึงนำเสนอหาใน ส่วนของประวัติรางวัลตั้งแต่อดีตเชื่อมโยงมาถึงการเป็นรางวัลเวียนครกของ ภาคใต้ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

ในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ประกาศเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ของประเทศ รวมถึงเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรมขนานใหญ่ ด้วยแนวคิด เมื่อแสนยานาภาพสู้ไม่ได้ก็ต้องสู้ด้วย วัฒนธรรม จึงกำหนดให้การทำร้องรำทำเพลงในลักษณะนี้เป็นการบำรุงขวัญ ราษฎร การกระทำดังกล่าวทำให้ญี่ปุ่นเห็นว่าคนไทยไม่ได้วิตกกังวลกับการ ยึดบ้านเมือง เมื่อกำหนดเป็นนโยบายจึงทำให้การเล่นนั้นเป็นแบบแผนขึ้น จากนั้นทางการได้มอบหมายให้กรมศิลปากรปรับปรุงการเล่นรำไท่นขึ้นใหม่ ในปี พ.ศ. 2487 โดยใช้นาฏศิลป์ไทยเป็นแบบฉบับแล้วดัดแปลงให้มีแบบ แผนในรูปแบบ “แม่ท่า” นอกจากนั้นผู้รำสามารถดัดแปลงได้ตามความถนัด แล้วจึงเปลี่ยนชื่อการแสดงนั้นเป็น “รำวง” เหตุที่ผู้รำต้องเดินรำเป็นวงกลม (ปรามินทร์ เครือทอง, 2563) เมื่อมีการดัดแปลงดังกล่าวกรมศิลปากรจึงนำ เครื่องดนตรีตะวันตกมาร่วมบรรเลง ประพันธ์คำร้องในลักษณะเพลงปลุกใจทำ ให้เกิดความสนุกสนานขณะทำการแสดง (สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2559)

จากการศึกษาของ ประภาศรี อึ้งกุล และคณะ (2557, น. 296) เรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การแสดงพื้นบ้านรำวงเวียนครก กรณีศึกษา ตำบลนาพละ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง สรุปได้ว่า ก่อนการแสดงผู้ แสดงจะไหว้ครู รูปแบบการรำเป็นการเดินวงกลมประกอบด้วยท่าทางที่ หลากหลาย และในแต่ละรอบมีการเก็บค่าบัตรร่ำกับนางรำ ในอดีตนิยมใช้

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี มีรำมะนาเป็นเครื่องกำกับจังหวะสำคัญ และมี ฉิ่ง ฉาบ กรับ หรือแทมบูรีน เป็นเครื่องประกอบจังหวะ แต่ยังไม่มีการขับร้อง ประกอบการรำ บทเพลงที่ใช้บรรเลง เช่น เพลงซอมาลี เรอราช่างนำดู หล่อ จรีนระดารา ตามองตา ยวนยาเหล ไกล่เข้าไปอีกนิด เป็นต้น รำวงเวียนครก จะแสดงทั้งในงานมงคล งานอวมงคล การประชัน งานวัด สถานที่แสดงส่วนใหญ่ใช้บริเวณลานบ้าน หรือลานวัดเป็นหลัก

จากข้อความที่กล่าวมานี้ทำให้เห็นได้ถึงความเป็นมาและพัฒนาการของรำวง ที่มาจากนโยบายของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยในระยะแรกมี โทนเป็นเครื่องดนตรีเพียงชนิดเดียวประกอบกับการรำ เมื่อกรมศิลปากรได้ ประดิษฐ์ทำรำให้มีรูปแบบที่ชัดเจนจึงมีผลให้เกิดการพัฒนาด้านของดนตรี ด้วย กล่าวคือมีการประสมวงด้วยเครื่องดนตรีตะวันตกประกอบการบรรเลง และรำรำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดเป็นรำวงเวียนครกของภาคใต้ โดยในภาคใต้มีการใช้เครื่องดนตรีจำพวกเครื่องประกอบจังหวะเป็นสำคัญ ผสมกับการใช้บทเพลงที่เป็นที่นิยมสำหรับการรำวงในภาคกลางด้วยเช่นกัน

การประสมวงในอดีตของรำวงเวียนครกมีแค่เครื่องดนตรีไทย ประกอบการรำรำเฉพาะท่าของนางรำ ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้ไม่เป็นที่นิยมของผู้คนเหมือนเคย จึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่โดยการนำเครื่องดนตรีสากลอย่างเต็มรูปแบบเข้ามาประยุกต์ใช้ มีลักษณะที่คล้ายวงสตริง (String Band) สามารถบรรเลงเพลงได้อย่างหลากหลายทั้ง ไทยและสากล และมักจะเน้นหนักไปที่ดนตรีมากกว่าระบวนทำรำที่เป็นของเดิม ซึ่งอาจต้องใช้คำว่า “เต้น” จึงจะเหมาะกว่าการ “รำ” เพราะผู้ชมสามารถเต้นได้โดยอิสระไม่ผูกมัดด้วยระบวนทำรำใด ๆ ทั้งสิ้น

4. รวบรวมเวียนครกฉบับใหม่

ปัจจุบันรวบรวมเวียนครกแถบภาคใต้ได้พัฒนารูปแบบของวงในหลายมิติ ทั้งเครื่องดนตรีและบทเพลงที่ใช้แสดง ซึ่งจะต่างจากวงร้างในอดีตอย่างมาก โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับดนตรีมากกว่าการรำ การรำจะไม่มีแบบแผนที่แน่นอนขึ้นอยู่กับตัวผู้รำหรือผู้เต้นมากกว่า แต่ยังมีวงร้างเวียนครกที่ยังคงรูปแบบให้มินางรำอยู่บ้าง แต่ไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร เหตุเพราะการมีนางรำทำให้คณะมีค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งค่าตัวของนักแสดง ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปแสดงด้วยต้องใช้รถที่มีขนาดใหญ่เพราะต้องเดินทางทั้งคณะหรืออาจต้องใช้รถบรรทุกมากกว่า 1 คัน การควบคุมดูแลทำได้ยากกว่า มากไปกว่านั้น เมื่อมีวงร้างเวียนครกทำการแสดงในรูปแบบปัจจุบัน ผู้คนจะสนใจเรื่องความสนุกสนานของบทเพลงและดนตรีมากกว่าสิ่งอื่น ทำให้วงร้างเวียนครกในปัจจุบันนิยมว่าจ้างแดนเซอร์จากภายนอก (ไม่ใช่สมาชิกของวง) จำนวนประมาณ 2 - 6 คนต่อครั้งการแสดงเพื่อดึงดูดผู้ชมด้วยเหตุนี้จึงทำให้วงร้างเวียนครกที่เน้นดนตรีเป็นหลักอย่างปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมากในภาคใต้

4.1 เครื่องดนตรี

การเปลี่ยนแปลงด้านเครื่องดนตรีถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้วงร้างเวียนครกยังคงได้รับความนิยมจนถึงปัจจุบัน โดยในอดีตเครื่องดนตรีมีแค่เพียงชิ้นเดียวคือโอทน และประสมกับการประหม่อหรือเครื่องประกอบจังหวะอื่น ๆ แต่เมื่อการเข้ามาของวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกมีมากขึ้น ทำให้ต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิม รูปแบบเครื่องดนตรีลักษณะใหม่มีความคล้ายคลึงกับวงสตริงโดยทั่วไป เพื่อให้สามารถบรรเลงบทเพลงได้

อย่างหลากหลายและตอบสนองความต้องการกลุ่มผู้ฟังทุกช่วงวัย จนวงที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนสามารถทำเป็นธุรกิจโดยรับงานแสดงได้อย่างต่อเนื่อง

เครื่องดนตรีพื้นฐานที่ใช้ในการแสดงร่ำวงเวียนครก ได้แก่ 1) กีตาร์ไฟฟ้า ใช้เพียงตัวเดียวหรือ 2 ตัว ในกรณีที่ใช้ 2 ตัวจะแบ่งหน้าที่ให้ตัวหนึ่งเป็นกีตาร์โซโล (Solo) มีหน้าที่หลักในการโซโลให้ทำนองเพลง ผู้เล่นกีตาร์โซโลจึงต้องมีความแม่นยำและจำทำนองเพลงจำนวนมากให้ได้ รวมถึงการเล่นคอร์ดในบางเวลา และอีกตัวหนึ่งเป็นกีตาร์คอร์ด (Chord) มีหน้าที่หลักคือการเล่นคอร์ดคลอไปกับเสียงร้องและทำนองของบทเพลง หรืออาจมีบทบาทในการโซโลบ้างแต่จะไม่เด่นชัดเท่ากีตาร์โซโล 2) เบสไฟฟ้า มีหน้าที่หลักในการให้เสียงแนวทุ้มต่ำ เล่นเป็นโน้ตตามรูปแบบของจังหวะแต่ละบทเพลง ซึ่งผู้ที่เล่นเบสจำเป็นต้องจำคอร์ดและทางเดินของคอร์ดให้ได้อย่างแม่นยำ โดยทำนองของเบสสามารถเป็นพื้นฐานสร้างความแข็งแรงของบทเพลงได้อย่างดีเยี่ยม 3) คีย์บอร์ดไฟฟ้า แต่ละวงอาจใช้มากกว่า 1 เครื่องแต่จะใช้ผู้เล่นเพียงคนเดียว โดยเครื่องที่เหลือจะใช้ซ้อนขึ้นด้านบนหรือวางไว้ข้าง ๆ กัน (ซ้อนกันโดยใช้ขาตั้งแบบ 2 ชั้นหรือมากกว่านั้น) ซึ่งคีย์บอร์ดเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างสีสันให้วงได้อย่างมาก เพราะสามารถสร้างเสียงได้หลากหลาย เช่น ในตัวคีย์บอร์ด 1 เครื่องสามารถเล่นเสียงเปียโน ออร์แกน แอคคอร์ดเตียน ฮาร์โมนิกา ทรัมเป็ต แซกโซโฟน หรือแม้แต่เสียงสังเคราะห์ (Synthesizer) ต่าง ๆ ได้ มากไปกว่านั้นคีย์บอร์ดรุ่นใหม่ ๆ ที่รองรับการอัดเสียงเพิ่มหรือสามารถเพิ่มเสียงลงในเครื่องได้ ยังทำให้สามารถเล่นเสียงดนตรีไทย เช่น ระนาด อังกะลุง โปงลาง โหวด พิณ ซอ ปี่ หรือขลุ่ยได้ แต่เนื่องจากระบบ

การปรับเปลี่ยนเสียงที่อาจจะยุ่งยากและเสียเวลาในขณะแสดง จึงจำเป็นต้องใช้มากกว่า 1 เครื่อง 4) กลองชุด ใช้เพียงชุดเดียวผู้ตีคนเดียวหรือมากกว่า ถ้าผู้ตีมากกว่า 1 คนจะต้องสลับกันตีเป็นครั้งคราว เพราะการตีกลองชุดเปรียบเสมือนการออกกำลังกายอย่างหนึ่งที่ต้องใช้ร่างกายเกือบครบทุกส่วน ซึ่งเมื่อตีไปเวลานานอาจทำให้เหนื่อยได้ ผู้ตีกลองชุดจะต้องมีความเข้าใจในจังหวะโดยเฉพาะรำวงและชะชะช่าเป็นอย่างดี เพื่อส่งเสริมให้การแสดงมีสีสัน สามารถสร้างอรรถรสและอารมณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้ชมได้ สำหรับเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ตีกลองมีความแม่นยำในอัตราความเร็วจังหวะและยังช่วยผ่อนแรงได้บ้าง คือ ริธึมบอกซ์ (Rhythm Box) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน นอกจากนี้ บางคณะก็เพิ่มเครื่องดนตรีตระกูลเครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ ทอมบา คาวเบลล์ แทมบูรีน ฉิ่ง และฉาบ ตระกูลเครื่องเป่าลมไม้ ได้แก่ อัลโตแซกโซโฟนและเทเนอร์แซกโซโฟน ตระกูลเครื่องเป่าลมทองเหลือง ได้แก่ ทรัมเป็ตและท롬โบน เป็นต้น ร่วมบรรเลงกับเครื่องดนตรีพื้นฐานทั้ง 4 ข้อข้างต้น

ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว วงรำวงเวียนครกในปัจจุบันมีลักษณะที่คล้ายวงสตริงอย่างมาก ตามที่ สธน โรจนตระกูล (2559, น. 104) กล่าวว่าเครื่องดนตรีของวงสตริงช่วงแรกมี 4 ชิ้น คือ 1) กีตาร์ 2) เปียโนหรือออร์แกนไฟฟ้า 3) เบส 4) กลองชุด ในระยะหลังได้นำพวกเครื่องเป่า เช่น แซกโซโฟน ทรัมเป็ต ท롬โบนเข้ามาผสม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าวงรำวงเวียนครกในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของวงที่คล้ายคลึงกับวงสตริงเป็นอย่างมาก แต่จะแตกต่างกันที่แนวดนตรี

4.2 บทเพลงที่ใช้แสดง

การบรรเลงเพลงของวงวงเวียนศรปัจจุบันใช้บทเพลงที่มีความหลากหลายมากขึ้น แต่ยังคงบทเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของวงเวียนศรอยู่บ้าง โดยบทเพลงที่ใช้มีทั้งจังหวะช้าและเร็วตามแต่แนวเพลง เช่น รำวง ลูกทุ่ง สตริง หรือแม้แต่เพลงสากล ผู้เขียนจะยกตัวอย่างบทเพลงที่ใช้ในวงเวียนศร ดังนี้ 1) บทเพลงจังหวะช้า เช่น *สยามเมืองยิ้ม คาถามหานิยม คำแพง ไสวาลิปลีถ่มกัน มหาลัยวุ่นชน แหหลงพ้อขุน แต่ก่อน ศรัทธาเราและนาย เป็นต้น* 2) บทเพลงจังหวะรำวง เช่น *มารำ (รำวงดาวพระศุกร์) หม่อมรำไท่น ใจนางเหมือนทางรถ รักคนยิ้มแป้น แม่พันเลี่ยมทอง ดอกผักบุ้งลอยลมบน เสียวหัวใจ ตะวันลับฟ้า นกกรงหัวจุก บ้านนาสัญญารัก ลำรวยลืมหูลำครูลำควน ออก่อน ไปจนได้ สวยจริงนะสาว แม่คนเก แม่ครัวจำ ทหารใหม่ไปกอง จดหมายผิดซอง รักที่เท่าไร รำวงสระบุรี รักพี่ใช้น้อย วอนลมฝากรัก คุณลาโย โป้วแดงแสงใจ บ่าวริมแดง คนดั่งลิ้มหลังควาย เลิกเมียบอกมา ผู้ชายหัวครก เป็นต้น* 3) บทเพลงจังหวะช๊ะชะ เช่น *ชมทุ่ง รักสาวระยอง คนเผาถ่าน ผ้าห่มสาว ขออยู่ด้วยคน ขวนน้องแต่งงาน บู๊ไข่ไก่หลงคิดถึงบ้านเกิด กลับมาทำไม ทำบุญร่วมชาติ 30 ยังแจ้ว รักจางที่บางปะกง ฉันทนาที่รัก OH! MB (ไอ้เอ็มบี) คีนเมียปล่อย น้องน้ำผึ้ง ทองอินสิ้นหวัง กำนันกาน้ำ ข้าวรักจากเมืองชล ชีเก๋อยู่ลิ้มเกรียน รอรักที่อุ้งร้อ จีบตัวดีตราจอง ยุงกรุงเทพ จอนนี่ที่รัก ผู้ชายในฝัน มอเตอร์ไซค์รุ่นสั้น สาวอีสานรอรัก สาวรำวง ขอใจเธอแลกเบอร์โทร ผู้หญิงลัลลา สดอเบอแหล บักล้าบอกครู ลาก่อน เป็นต้น* และ 4) บทเพลงที่เป็นกระแสหรือได้รับความนิยม เช่น *มิวสิกเลิฟเวอร์ โสดแล้วนะ เต่างอย ผู้สาวขาลေး จีบได้แฟนตายแล้ว รั้วทะเล*

วณิก ตังเก ชมซาน ไช้หนุ่มพลึงม้า กอดจูบลูบลำ 7 นาที ยาม 191
รักควาย ๆ คิดอะไรอยู่ จึกกัมกับตักโต มือลั่น บักแดงโม จดถั่งต วิทาลัยใน
ป่ายาง เป็นต้น

แต่ถึงอย่างไร การเลือกบทเพลงเพื่อใช้แสดงจะมีลักษณะที่แตกต่าง
กันไปในแต่ละวง โดยเฉพาะบทเพลงจังหวะช้าและบทเพลงที่เป็นกระแสรหรือ
ได้รับความนิยม บางคณะอาจเน้นหนักที่เพลงเพื่อชีวิต ลูกทุ่ง กลับกันอีก
คณะหนึ่งอาจจะเน้นแนวสตริง สิ่งนี้ส่งผลต่อการตัดสินใจจ้างงานของผู้ว่าจ้าง
ซึ่งขึ้นอยู่กับความชอบของแต่ละบุคคล ถ้าวางใดเน้นเพลงแนวลูกทุ่ง รำวง
และชะชะช่า วงนั้นจะเป็นที่ลูกใจของวัยทองถึงวัยสูงอายุ แต่หากวงที่เน้น
เพลงสตริงหรือเพลงที่เป็นกระแส มักได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ชมที่
หลากหลายโดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่น ในส่วนของบทเพลงจังหวะช้าและบท
เพลงจังหวะชะชะช่า กลุ่มนี้บ่งบอกถึงการเป็นรำวงเวียนครก ซึ่งโดยส่วนใหญ่
เป็นเพลงในแนวลูกทุ่งทั้งเก่าและใหม่ โดยทุกคณะมักใช้บรรเลงเป็นปกติ
แตกต่างกับบทเพลงจังหวะช้าและบทเพลงที่เป็นกระแสหรือได้รับความนิยม
ที่จะผันแปรไปตามกระแสนิยมของสังคมตลอดเวลา

4.3 รูปแบบการแสดง

“รำวงเวียนครกที่ไม่เวียนครก” ถือเป็นรำวงเวียนครกฉบับใหม่ที่ได้อัด
ทอนความสำคัญของการรำออกไป โดยเฉพาะบางคณะไม่มีการใช้นางรำ
แต่ใช้แดนเซอร์แทน จึงทำให้ “ครก” ซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของการแสดง
ในอดีตและมีความเกี่ยวข้องกับการเรียกชื่อวงได้เลือนหายไปกับวัฒนธรรม
การเวียนครกแบบฉบับเก่าแล้ว โดยส่วนใหญ่รำวงเวียนครกของภาคใต้ฉบับ
ปัจจุบันจะใช้พื้นที่โล่งหน้าเวทีเพื่อให้ผู้ชมได้ร่วมสนุกโดยการเต้น

ในการแสดงแต่ละครั้งก่อนทำการแสดงจะมีการไหว้ครูหรือบอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทางก่อน โดยใช้เหล้า บุหรี่ ดอกไม้ ธูป เทียน และเงิน (จำนวนเงินไม่ได้กำหนดไว้แน่ชัดแต่มักจะลงท้ายด้วยเลข 9 ตามคตินิยมของคนไทย เช่น 99 หรือ 999 บาท) แต่บางคนไม่ได้มีพิธีกรรมดังกล่าวโดยอาจทำเพียงยกมือไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนขึ้นแสดงเท่านั้น

การแบ่งช่วงเวลาสำหรับการแสดงแบ่งได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 การบรรเลงนิยมนำเพลงที่มีจังหวะช้า ทั้งเพื่อทดสอบตรวจสอบเช็คเครื่องดนตรีและระบบเสียง หรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียกผู้คนในงานให้ทราบว่าได้ถึงเวลาแสดงแล้ว โดยบทเพลงในช่วงนี้มักใช้เพลงแนวลูกทุ่ง สตริง หรือแม้แต่เพลงสากล ซึ่งจะต้องเป็นเพลงที่มีจังหวะช้าดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นักร้องทุกคนจะขึ้นร้องเพื่อทดสอบเสียงของแต่ละคนก่อนเสมอ เพื่อเตรียมความพร้อมในการแสดงระยะต่อไป บทเพลงที่นิยมนำมาบรรเลงในช่วงนี้ เช่น *สยามเมืองยิ้ม มหาลัยว้าวชน แต่ก่อน* เป็นต้น แต่ละวงจะมีรูปแบบการจัดวางเพลงหรือการคัดเลือกเพลงที่ใช้เล่นแตกต่างกัน ช่วงที่ 2 ในระยะนี้เป็นช่วงที่มีการแสดงยาวนานที่สุด โดยหลังจากคณะรำวงเวียนครกได้บรรเลงเพลงที่มีจังหวะช้าหมดหรือสังเกตได้ว่าผู้คนมารอดูมากพอสมควรแล้ว จากนั้นจึงเริ่มบรรเลงบทเพลงที่มีจังหวะเร็วขึ้นอีกระดับหนึ่ง โดยส่วนใหญ่มักบรรเลงเพลงจังหวะรำวงก่อน แล้วจึงใช้เพลงที่มีจังหวะชชะช้าหรืออื่น ๆ สลับกันไป บทเพลงที่นิยมนำมาบรรเลงในช่วงนี้ เช่น *มาร่ำ หนุมร่ำโทน รักพี่ไข่นุ้ย วอนลมฟากกรัก ชมทุ่ง รักสาวระยอง สาวอีสานรอรัก ขอใจเธอแลกเบอร์โทร เต่างอย ผู้สาวขาละ บักแดงโม* เป็นต้น ช่วงที่ 3 ถือเป็นช่วงสุดท้ายของการแสดง มักจะใช้เพียงเพลงเดียวเพื่อปิดทำการแสดง และจะเป็นสัญลักษณ์

ให้ผู้ชมรับรู้ได้ว่าเป็นเพลงสุดท้าย นั่นคือเพลง “ลาก่อน” โดยเพลงนี้จะเป็นที่นิยมมากที่สุดสำหรับปิดท้ายการแสดง ทั้งนี้บางคณะอาจจะปิดท้ายด้วยเพลงซ้ำเช่นเพลงศรัทธาหรือเพลงเราและนาย ในบางครั้งผู้ว่าจ้างอาจให้แสดงต่อแต่ต้องมีข้อตกลงเรื่องระยะเวลาที่แสดงเพิ่มเติมโดยกำหนดเป็นจำนวนเพลงหรือระยะเวลารายชั่วโมง ซึ่งในกรณีนี้ผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างเพิ่มตามตกลงโดยรวมแล้วเวลาทำการแสดงทั้ง 3 ช่วงประมาณ 4 - 5 ชั่วโมง ซึ่งส่วนใหญ่จะเริ่มแสดงในเวลา 20.00 - 21.00 น. และหยุดทำการแสดงเวลา 01.00 - 02.00 น. อาจมากกว่าหรือน้อยกว่าเป็นไปตามข้อตกลงกับผู้ว่าจ้าง

4.4 ความนิยม

เมื่อมีการจัดงานที่ต้องการความบันเทิง สิ่งที่ผู้จัดงานและผู้ชมในงานจะนึกถึงอันดับแรก ๆ คือ วงดนตรี ซึ่งในภาคใต้มีทั้งวงสตริง วงลูกทุ่ง รำวงเวียนครก และวงรูปแบบอื่น แต่เพื่อความสนุกสนานและสามารถเข้ากับทุกวัยได้นั้น ผู้จัดจึงมักเลือกให้มีรำวงเวียนครกจัดขึ้นในงานนั้นด้วยเสมอ หรือถ้าเป็นงานที่จัดขึ้นหลายวันติดต่อกันก็อาจจะมียุ๊ววันใดวันหนึ่งที่เป็นการแสดงรำวงเวียนครก ซึ่งในคำคืนที่มีรำวงเวียนครกนั้นจะมีผู้ชมมากเป็นพิเศษ

คณะรำวงเวียนครกที่เป็นที่นิยมในภาคใต้มีหลายคณะ แต่ละคณะจะมีจุดเด่นที่แตกต่างกันไป ทั้งการเน้นที่ดนตรีแนวใดแนวหนึ่งประสมกับการเล่นเพลงแบบฉบับรำวงเวียนครก การใช้แดนเซอร์เต้นประกอบขณะทำการแสดง การใช้เครื่องดนตรีที่ดึงดูดและเอื้อต่อการบรรเลงในหลายรูปแบบเพลง ในที่นี้ผู้เขียนจึงยกเอารำวงเวียนครกบางคณะมาเพื่อประกอบการอธิบาย ดังนี้ 1) วงชาวลา เป็นวงที่มีชื่อเสียงอย่างมากในภาคใต้ จากคลิปวิดีโอบนยูทูปชื่อว่า “ชาวลา เต็มวง ณ. ราชภัฏนครศรี”

ที่อัปโหลดโดยช่อง Twilight_Photo (2555) จะเห็นได้ว่าการประสมเครื่องดนตรีอย่างวงสตริงประกอบด้วย กีตาร์โซโล่ กีตาร์คอร์ต เบส คีย์บอร์ด กลองชุด และมีนักร้อง 3 คน (ชายทั้งหมด) โดยแต่ละคนจะสลับกันร้องในแนวที่แตกต่างกัน และจากคลิปดังกล่าวเห็นได้ว่าผู้คนในงานให้ความสนใจและร่วมสนุกโดยการร่วมเต้นหน้าเวทีแสดงอย่างล้นหลาม หนึ่งในบทเพลงที่ทำให้มีชื่อเสียงมากที่สุดคือเพลงดอกผักบุ้งของศิลปินวงลูกหวาน ซึ่งเป็นเพลงในจังหวะร่าว 2) วงศรีนาโพธิ์ เป็นวงที่มีชื่อเสียงจากบทเพลงแนวร่าวอย่างมาก จากคลิปวิดีโอบนยูทูบชื่อว่า “เวียนครก ศรีนาโพธิ์ (ร่าว) ชุดล่าสุด 23/10/63 ติดต่อการแสดงโทร 0816916064” ที่อัปโหลดโดยช่อง ชัยศิริ รอดรักษ (2563) เห็นได้ว่าการประสมเครื่องดนตรีอย่างวงสตริงประกอบด้วย กีตาร์โซโล่ กีตาร์คอร์ต เบส คีย์บอร์ด กลองชุด เครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่ง แทมบูรีน และมีนักร้องสลับกันร้องรวมถึงร้องประสานกันจำนวน 5 คน (ชาย 3 คน หญิง 2 คน) นอกจากนี้ยังมีการใช้ริธึมบ็อกซ์ประกอบกับการตีกลองและมีแดนเซอร์เต้นประกอบ 3) วงใบไผ่ เป็นวงที่มีชื่อเสียงด้านเพลงร่าวและเพลงแนววาไรตี้ จากคลิปวิดีโอบนยูทูบชื่อว่า “วงใบไผ่ ลูกทุ่งวาไรตี้ แสดงสด ณ อำเภอรักษา EP1” ที่อัปโหลดโดยช่อง ชัยศิริ รอดรักษ (2561) เห็นได้ว่าการประสมเครื่องดนตรีอย่างวงสตริงประกอบด้วย กีตาร์โซโล่ กีตาร์คอร์ต เบส คีย์บอร์ด กลองชุด เครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉาบ และมีนักร้องสลับกันร้องรวมถึงร้องประสานเสียงจำนวน 3 คน (ชาย 1 คน หญิง 2 คน) นอกจากนี้ยังมีการใช้ริธึมบ็อกซ์ประกอบกับการตีกลองและมีแดนเซอร์เต้นประกอบ 4) วงดาวกระจาย จากคลิปวิดีโอบนยูทูบชื่อว่า “ร่าวดาวกระจายสุดมันส์” ที่อัปโหลดโดยช่อง ครูโลม พีตติจิตอล

(2563) เห็นได้ว่าการประสมเครื่องดนตรีอย่างวงสตริงประกอบด้วย กีตาร์ เบส คีย์บอร์ด กลองชุด เครื่องประกอบจังหวะ คือ ฉิ่ง ฉาบ แหมมบูรีน และมีนักร้องสลับกันร้องรวมถึงร้องประสานเสียงจำนวน 4 คน (ชาย 2 คน หญิง 2 คน) นอกจากนี้ยังมีการใช้วิธีมบอกซ์ประกอบกับการตีกลองและมีแดนเซอร์เต้นประกอบ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายคณะในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น วงสำราญ วงร่มประดู่ วงวานร วงลูกแกะคอมโบ้ วงไฉไล วงแจกัน วงคนไม้หลา วงคนเกาะเพชร วงประกายเพชร วงเนรเอพาเพลิน เป็นต้น ซึ่งบางวงก็ยังคงรับงานอยู่เป็นปกติแต่บางวงก็ได้หยุดรับงานแสดงไปแล้ว โดยวงที่ยังรับงานอยู่มีแนวโน้มในการปรับตัวกับการเล่นแนวเพลงว่าไต่มากขึ้น เพราะสามารถดึงดูดผู้คนได้มากกว่า แต่ถึงอย่างไร การเล่นในรูปแบบร่ำวงเวียนครกก็ยังเป็นฐานที่สำคัญสำหรับการจ้างงานของผู้ว่าจ้าง

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุป

1) ประวัติ ร่ำวงเป็นศิลปะการแสดงที่ได้รับรูปแบบจากรำโทนของภาคกลางตามหลักฐานในประกาศของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งรำโทนเป็นการละเล่นที่ใช้เครื่องดนตรีชิ้นเดียวคือโทนผนวกเข้ากับการร่ำรำ หลังจากนั้นกรมศิลปากรจึงได้ประดิษฐ์ทำรำให้มีแบบแผน ในพื้นที่ภาคใต้แม้รู้จักกันในนามร่ำวงเวียนครก ซึ่งเป็นการเล่นดนตรีประกอบการรำ โดยให้พื้นที่หน้าเวทีสำหรับนางรำหรือผู้คนทั่วไปที่ต้องการรำ แต่ร่ำวงเวียนครกในปัจจุบันเน้นดนตรีมากกว่า การรำจึงไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

2) เครื่องดนตรี ปัจจุบันร่ำวงเวียนครกใช้เครื่องดนตรี ดังนี้ กีตาร์ไฟฟ้า (อาจใช้ 2 ตัว) เบสไฟฟ้า คีย์บอร์ดไฟฟ้า กลองชุด และมีนักร้องเป็นผู้ขับร้องเพลง ที่กล่าวมานี้เป็นรูปแบบของวงดนตรีตะวันตกที่เรียกว่าวงสตริง ในบางครั้งมีการเพิ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องเป่าลมทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะร่วมด้วย จึงเป็นรูปแบบวงที่แตกต่างจากเดิมเพราะแต่เดิมใช้เครื่องดนตรีเพียงชิ้นเดียวคือโทน

3) บทเพลง ร่ำวงเวียนครกในปัจจุบันยังคงใช้เพลงที่เป็นแบบฉบับของการร่ำวงแบบเดิมอยู่บ้าง แต่จะใช้เพลงที่เป็นกระแสหรือเป็นที่ชื่นชอบสำหรับผู้คนในปัจจุบันมากขึ้น เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต เพลงสตริง หรือเพลงสากล ซึ่งแต่เดิมจะใช้เพียงเพลงแนวร่ำวงหรือร่ำวงมาตรฐานประกอบการรำเท่านั้น

4) รูปแบบการแสดง ก่อนการแสดงผู้แสดงจะมีการไหว้ครูหรือไม่ นั้นจะขึ้นอยู่กับแต่ละคณะ ซึ่งถ้าไม่มีการไหว้ครูผู้แสดงอาจทำเพียงแค่พนมมือขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนขึ้นแสดงเท่านั้น เมื่อเริ่มแสดงจะใช้เพลงที่มีจังหวะช้าก่อน เพื่อเป็นการทดสอบเครื่องดนตรีและระบบเสียง จากนั้นจึงเริ่มเล่นเพลงในจังหวะร่ำวง ชะชะซ่า และเพลงที่เป็นที่นิยมในสังคมสลับกันไป เมื่อเล่นครบเวลาตามที่ได้ตกลงกับผู้ว่าจ้างแล้วก็จะปิดท้ายด้วยเพลงลาก่อน หรืออาจเป็นเพลงช้าที่ฟังเห็นสมควร

ร่ำวงเวียนครกฉบับใหม่มีความแตกต่างจากรูปแบบร่ำวงภาคกลาง (รำโทน) แบบเดิมทุกประการ เห็นจะมีความเหมือนที่เป้าหมายของการบรรเลงเพื่อความบันเทิงให้ผู้คนที่ได้ร่วมสนุก และร่ำวงเวียนครกจะมีการใช้เพลงร่ำวงของเดิมอยู่บ้างแต่จะปรับแต่งให้เข้ากับยุคสมัยแทน

5.2 อภิปรายผล

ในประเด็นความเป็นมา เครื่องดนตรี บทเพลง และรูปแบบในการแสดงของร่ำวงเวียนครกล้วนแต่บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมที่แต่เดิมใช้รูปแบบอย่างง่ายไม่มีการผสมวัฒนธรรมตะวันตก เมื่ออิทธิพลของวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกมีผลต่อลักษณะเดิมของร่ำวง การเปลี่ยนแปลงนั้นจึงเกิดขึ้น ตามที่ บุซกร บินทสันต์ (2554, น. 392-393) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมดนตรีและการแสดงแบบเดิมถูกผสมเข้ากับวัฒนธรรมดนตรีแบบตะวันตก ซึ่งเข้ามามีบทบาทในช่วงเวลาที่มีการคมนาคมและเทคโนโลยีสื่อสารมีความก้าวหน้า สิ่งเหล่านี้แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตประจำวัน อีกนัยหนึ่งการประสมเครื่องดนตรีสากลของวัฒนธรรมดนตรีภาคใต้เป็นไปเพื่อการรักษาให้รูปแบบดนตรีและการแสดงนั้นยังคงอยู่ เช่นเดียวกับ สุรพล สุวรรณ (2559, น. 12) ที่ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมว่าเป็นสิ่งไม่คงที่ มนุษย์ต้องรับเอาวัฒนธรรมอื่นมาปรับประยุกต์ให้สอดคล้องตามกาลเวลาเสมอ ด้วยเหตุนี้ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจึงส่งผลให้ร่ำวงเวียนครกยังคงได้รับความนิยมแต่เป็นความนิยมที่แตกต่างจากอดีต

ความนิยมร่ำวงเวียนครกมีทั่วไปในภาคใต้ แต่ละท้องที่จะมีความแตกต่างกันตามค่านิยมของผู้คน ทั้งแนวเพลง รูปแบบการแสดง ตลอดจนเวลาทำการแสดง ผู้เขียนขอยกตัวอย่างให้เห็นภาพรวมพอสังเขปจากประสบการณ์ของผู้เขียน เช่น ในพื้นที่แถบอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้คนชื่นชอบการร่ำวงเวียนครกเป็นอย่างมาก และมักจ้างงานแสดงข้ามคืนตั้งแต่ค่ำจนกระทั่งเช้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาลแนวเพลงที่นิยมคือร่ำวงและชะชะช่า ไม่นับเพลงแนววารีตี้หรือเพลงตาม

กระแสนิยมมากนัก ซึ่งต่างจากระสนิยมของพื้นที่อื่น ๆ จากประเด็นนี้จึงทำให้เห็นได้ชัดในเรื่องความนิยมหรือรสนิยมต่อร่างเวียนครกเชิงพื้นที่

6. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในประเด็นร่างเวียนครกของภาคใต้้นว่ามีจำนวนน้อยทั้งที่มีบทบาทด้านความบันเทิงอย่างมากกับผู้คนในพื้นที่เช่นเดียวกับการแสดงโนราหรือหนังตะลุง ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางในการศึกษาร่างเวียนครกของภาคใต้เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในบริบทเชิงพื้นที่ที่มีความนิยมแนวเพลง รูปแบบการแสดง และเวลาในการแสดงที่แตกต่างเพื่อสำรวจรสนิยมของผู้คนในพื้นที่นั้น ๆ

2) ศึกษาร่างเวียนครกในแต่ละประเด็นอย่างละเอียด หรืออาจศึกษาเชิงเปรียบเทียบเพื่อเป็นประโยชน์และเป็นฐานข้อมูลกับวงวิชาการดนตรีและศิลปะการแสดงของภาคใต้

7. เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2562). *มรดกวัฒนธรรมภาคใต้*. นนทบุรี:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ครูโถม ทิทธิจิตตอล. (2563). *ร่างดาวกระจายสุดมันส์ EP1*. [วิดีโอ].

สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=tAWgwg8Fre8>

- ชัยศิริ รอดรักษ. (2561). *วงใบไม้ ลูกทุ่งวไรต์ แสดงสด ณ อำเภอรัษฎา EP1*. [วิดีโอ]. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=16N-sUgkUlw>
- ชัยศิริ รอดรักษ. (2563). *เวียนครก ศรีนาโพธิ์ (ร่ำวง) ชุดล่าสุด 23/10/63 ติดต่อการแสดงโทร 0816916064*. [วิดีโอ]. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=coHTpFBUDoc>
- บุษกร บินทสันต์. (2554). *ดนตรีภาคใต้: ศิลปิน การถ่ายทอดความรู้ พิธีกรรมและความเชื่อ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี อึ้งกุล และคณะ. (2557). การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การแสดงพื้นบ้านร่ำวงเวียนครก กรณีศึกษา ตำบลนาพละ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง. ใน *การประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4*. 4(1), 291-299.
- ปราชญ์ เครือทอง. (2563). “ร่ำวง” อาวุธของจอมพล ป. ที่ใช้รับมือ ญี่ปุ่น สู่ภาคปฏิบัติ หยุตราขการครั้งวันมาร่ำวง?. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.silpa-mag.com/culture/article_31303
- สรณ โรจนตระกูล. (2559). *ดนตรีนิยม Music Appreciation*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2559). *สุจิตต์ วงษ์เทศ : เพลงรำวง สงกรานต์สุวรรณภูมิ*. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_105413
- สุรพล สุวรรณ. (2559). *ดนตรีไทยในวัฒนธรรมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานการสังคีต. (ม.ป.ป.). *รำวงมาตรฐาน*. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2564, จาก <https://www.finearts.go.th/performing/view/6954-รำวงมาตรฐาน>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *รำวง*. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2564, จาก https://dictionary.orst.go.th/Twilight_Photo. (2555). *ชาวลา เต็มวง ณ. ราชภัฏนครศรี*. [วิดีโอ]. สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2564, จาก https://www.youtube.com/watch?v=EeElPt_itOs

คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อลงตีพิมพ์
ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับวารสาร

1. บริบทของวารสาร

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดำเนินการโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยอีกทั้งเป็นสื่อกลางแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการทั้งภายในมหาวิทยาลัย ระหว่างมหาวิทยาลัย คณาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจ และหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยในอนาคตต่อไป โดยกำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม โดยในปีแรกเริ่มตีพิมพ์ เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2562

2. ประเภทของบทความ

2.1 บทความวิจัย (Research Article)

เป็นผลงานต่อเนื่องจากงานวิจัย หรือสกัดมาจากงานวิจัย ประมวลสรุปกระบวนการวิจัยให้มีความกระชับและสั้นสำหรับตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ ประกอบด้วย

- บทนำ
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด
- วิธีดำเนินการวิจัย
- สรุปผลการวิจัย

2.2 บทความวิชาการ (Original Article)

งานเขียนทางวิชาการซึ่งมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์ อย่างชัดเจน ตามหลักวิชาการจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและเกิดองค์ความรู้ใหม่ ที่น่าสนใจประกอบด้วย

- บทนำ
- องค์ประกอบทฤษฎี
- อธิบายกระบวนการ (เนื้อหาสาระ)
- สรุปและอภิปรายผล

3. การจัดรูปแบบบทความ

3.1 บทความ

จะต้องใช้ขนาดกระดาษ A5 โดยกำหนดระยะห่างขอบบน 1.5 นิ้ว ขอบล่าง ขอบซ้าย และขอบขวา ด้านละ 1 นิ้ว ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

3.2 ชื่อบทความ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

3.3 ชื่อผู้เขียนบทความ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา พร้อมทำการอ้างอิงข้อมูลผู้เขียนใน ส่วนของ Footnote โดย Footnote ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 12 พอยท์ ตัวธรรมดา

3.4 บทคัดย่อ

จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 พอยท์ เนื้อหาไม่เกิน 150 คำ และคำสำคัญ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) ไม่เกิน 5 คำ โดยมีการกล่าวนำ ถึงความสำคัญของการศึกษา วิธีการหรือเครื่องมือในการศึกษา ผลสรุปจาก การศึกษาหรือการค้นพบที่สำคัญ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) จะต้องมีความสอดคล้องกัน

3.5 เนื้อหา

จะต้องเป็นภาษาไทย ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14

ตัวธรรมดา

3.6 ตารางหรือภาพประกอบ

ข้อมูลในภาพและตารางจะต้องมีความคมชัด มีหมายเลขกำกับภาพและตารางตามลำดับ สำหรับภาพต้องระบุที่มาของภาพนั้นด้วย ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวหนา

3.7 เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association) ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New 14 ตัวหนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.7.1 การอ้างอิงเนื้อหาภายในเนื้อเรื่องและภายในหัวข้อกับเอกสารอ้างอิง จะต้องตรงกัน และจะต้องมีรายละเอียดสำคัญเกี่ยวกับเอกสารตามกำหนดไว้อย่างครบถ้วน การอ้างอิงควรใช้รูปแบบเดียวกันให้สม่ำเสมอ โดยใช้ระบบนาม-ปี

3.7.2 การเรียงลำดับเอกสาร ให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้เขียนโดยไม่ต้องมีเลขกำกับ

ตัวอย่าง

รูปแบบบทความฉบับเต็ม ไม่เกิน 25 หน้ากระดาษ A5
ระยะขอบบน 1.5 นิ้ว ระยะขอบล่าง ซ้าย และขวา 1 นิ้ว
ใช้ฟอนต์แบบ TH Sarabun New ตลอดทั้งบทความ

ชื่อบทความวิจัยภาษาไทย

TITLE IN ENGLISH

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

TH Sarabun New

16 พอยท์ ตัวหนา

ชื่อ - นามสกุลผู้เขียนบทความ¹* และชื่อ - นามสกุลผู้เขียนบทความร่วม²

First Author¹* and Co - Author²

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

บทคัดย่อ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } เนื้อหาไม่เกิน 250 คำ.....
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

คำสำคัญ : คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3 TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

Abstract TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } เนื้อหาไม่เกิน 250 คำ.....
..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

Keyword: Keyword 1, Keyword 2, Keyword 3 TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

¹ ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความ

² ตำแหน่ง และสังกัดของผู้เขียนบทความร่วม

*Corresponding author, E-mail: Sample@mail.com ของผู้แต่งหลัก

1. บทนำ TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา
.....

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา
.....

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา
.....

3.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา
.....

3.1.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา
.....

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

4. วิธีดำเนินการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา
.....

4.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

.....
 } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

4.1.1 หัวข้อย่อย (ถ้ามี) TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

.....
 } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

5. สรุปผลการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

.....
 } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

รูปที่ 1

ที่มา : } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

ตารางที่ 1 TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

[หัวตาราง]	[หัวตาราง]	[หัวตาราง]	[หัวตาราง]
[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]
[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]	[ข้อมูลตาราง]

ที่มา : TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวหนา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

6. อภิปรายผลการวิจัย TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

8. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

..... } TH Sarabun New 14 พอยท์ ตัวธรรมดา

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

9. เอกสารอ้างอิง TH Sarabun New 16 พอยท์ ตัวหนา

ผู้แต่งประเภทหนังสือ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// ครั้งที่พิมพ์ 2 (ถ้ามี).//
สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

ผู้เขียนประเภทวิทยานิพนธ์ฉบับพิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//
(ระดับวิทยานิพนธ์).// ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชาคณะ.// ชื่อสถาบัน.
/จังหวัด.

ผู้เขียนประเภทวิทยานิพนธ์ฉบับอิเล็กทรอนิกส์.// (ปีที่พิมพ์).//
ชื่อวิทยานิพนธ์.// (ระดับวิทยานิพนธ์).// ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา
คณะ.// ชื่อสถาบัน.// จาก/http://www.xxxxxxxxxxxxxxx

ชื่อผู้เขียนบทความฉบับพิมพ์.// (ปีที่พิมพ์).// “ชื่อบทความ”.// ชื่อวารสาร.//
ปีที่(ฉบับที่).// เลขหน้า.

ชื่อผู้เขียนบทความฉบับอิเล็กทรอนิกส์.//(ปีที่พิมพ์).//“ชื่อบทความ”.//
ชื่อวารสาร.//ปี ที่ (ฉบับที่).//เลขหน้า.//จาก/
<http://www.xxxxxxxxxxxxxxx>

ชื่อผู้เขียนบทความนำเสนอในการประชุมวิชาการ.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง
บทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).//ชื่อวารสาร.//ปีที่
(ฉบับที่)./เลขหน้า.

ชื่อผู้เขียนบทความนำเสนอในการประชุมวิชาการ.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง
บทความ.//ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บรรณาธิการ).//ชื่อหัวข้อหรือ
เรื่องการประชุม.//ชื่อการประชุม.// (หน้า).//สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

ผู้แต่งในหน้าเว็บไซต์.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//สืบค้นเมื่อ/วัน/เดือน/ปี(ที่
สืบค้น)./จาก/<http://www.xxxxxxxxxxxxxxx>

เว้น 1 บรรทัด (8 พอยท์)

Author, A. A.// (Year) . // Title of book. // (xx ed.) . //
Location:/Publisher.

Author, A. A.// (Year). // Title of Doctor Dissertation or Master's
Thesis.// (Doctoral dissertation or master's thesis). // Name
of Institution. // Location.

Author, A. A.// (Year). // “ Title of Article” . // Title of article. //
Volume (Number) / Page.

Author, A. A.// (Year) . // Title of post. // Retrieved
Month, /Day/Year, /from/<http://www.xxxxxxxxxxx>

หมายเหตุ / คือ เคาะ 1 ครั้ง